

Народна банка на Република Северна Македонија

ДИРЕКЦИЈА ЗА МОНЕТАРНА ПОЛИТИКА И ИСТРАЖУВАЊЕ

Најнови макроекономски показатели Преглед на тековната состојба

август 2020 година

Најнови макроекономски показатели

Преглед на тековната состојба – влијанија врз монетарната политика

Прегледот на тековната состојба има за цел да даде осврт на најновите макроекономски податоци (април – јули 2020 година) и споредба со последните макроекономски проекции (април 2020 година). Со тоа ќе се утврди колку тековната состојба во економијата соодветствува со очекуваните движења на варијаблите во претходниот циклус проекции. Прегледот е фокусиран на промените на екстерните претпоставки и остварувањата кај домашните варијабли и на тоа како овие промени се одразуваат врз амбиентот за водење на монетарната политика.

По завршувањето на априлскиот циклус проекции, меѓународните организации извршија значителни надолни ревизии на проекциите за глобалниот економски раст во 2020 година, во целост како резултат на здравствената и економска криза предизвикана од пандемијата на ковид-19. Притоа, со оглед на огромната непредвидливост на епидемиолошката ситуација во светски рамки, ризиците во поглед на ваквите проекции и натаму се изразено надолни. Главниот надолен ризик се однесува на евентуалното подолго времетраење на пандемијата и можната појава на нови бранови на инфекцијата коишто би наметнале потреба од повторно враќање на некои од ограничувачките мерки за спречување на ширењето на вирусот. Како останати негативни ризици се наведуваат можноста за повторно затегнување на глобалните финансиски услови, прераното повлекување или несоодветното насочување на воведените антикризни мерки за ублажување на негативните ефекти од корона-кризата, повторната ескалација на трговските тензии меѓу САД и Кина, евентуалните несогласувања во рамките на групацијата ОПЕК+ при носењето на идните одлуки за ограничување на производството на нафта, можните натамошни дезинфлациски притисоци, тешкотиите во отплаќањето на јавниот долг во дел од земјите, како и појавата на социјални немири во одредени региони во светот. Од друга страна, можноста за побрза нормализација на економската активност од очекуваното во некои земји коишто подобро се справуваат со пандемијата, напредокот во медицинскиот третман на заразените лица и развојот на вакцина против корона-вирусот во догледно време претставуваат позитивни ризици за глобалниот економски раст. Во однос на **економските движења во еврозоната**, како наш најголем трговски партнер, во вториот квартал на 2020 година беше остварен историски најголем годишен пад на БДП од 15% (квартален пад од 12,1%), наспроти годишниот пад од 3,1% во претходниот квартал. Сепак, најновите високофреквентни податоци и оценки од анкетните истражувања на домаќинствата и претпријатијата во јули се поповолни, во споредба со претходниот месец, но сè уште навестуваат натамошен пад (на годишна основа) на економската активност во еврозоната и во третиот квартал. Во овој контекст, и во Германија како наш најзначаен трговски партнер во јуни се забележува нормализирање и натамошен раст на индустриското производство, особено во автомобилската индустрија, а поповолни се и очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци. Во вториот квартал дојде до влошување на условите на пазарот на труд во еврозоната, при што стапката на невработеност се зголеми на 7,7% (од 7,3% во првиот квартал). Во однос на инфлацијата во еврозоната, првичната оценка покажува нејзино минимално забрзување, од годишна стапка од 0,3% во јуни на 0,4% во јули. На редовниот состанок во јули, ЕЦБ не изврши промени во постојната стимулативна монетарна политика. Оттука, според најновите оценки, очекувањата за **каматната стапка ЕУРИБОР со едномесечна рочност** се слични на априлските проекции.

Гледано низ призмата на одделните квантитативни показатели за надворешното окружување на македонската економија, проекциите за странската ефективна побарувачка и за странската ефективна инфлација за 2020 година се ревидирани надолу, додека за 2021 година се непроменети во споредба со априлските оценки. Во споредба со април, се очекува дека САД-доларот ќе забележи пониска стапка на апрецијација во 2020 година и слична стапка на депрецијација во 2021 година. **Најновите**

проекции за промените во цените на примарните производи на светските берзи претежно упатуваат на пад на цените во 2020 година и нивен синхронизиран раст во 2021 година, при нагорни ревизии во споредба со априлските оцени. Сепак, движењата и оцените за цените на примарните производи се исклучително променливи и тековно се под нагласено влијание од случувањата поврзани со пандемијата на новиот корона-вирус, што создава поголема неизвесност околу нивната идна динамика и ефектите врз домашната економија и на краток и на подолг рок.

Споредбата на последните макроекономски показатели од домашната економија со нивната проектирана динамика во рамките на априлскиот циклус проекции упатува на одредени отстапувања во одделните сегменти од економијата. Растот на економската активност во првиот квартал на 2020 година значително забави и изнесуваше 0,2% на годишна основа. Ширењето на вирусот ковид-19 во глобални рамки и во домашната економија доведе до натамошно влошување на деловната активност и влијаеше врз довербата и очекувањата на фирмите и потрошувачите. Така, тековно расположливите високофреквентни податоци за вториот квартал упатуваат на понатамошни и понагласени негативни ефекти од здравствената криза врз економската активност, во согласност со очекуваниот пад во вториот квартал од годината. Имено, податоците покажуваат двоцифрен пад на индустриското производство и прометот во вкупната трговија во вториот квартал, како и кај градежништвото (во периодот април-мај). Сепак, гледано по месеци, најголем дел од падот кај одделните показатели е сконцентриран во текот на април и мај, додека веќе во јуни се забележува определено закрепнување. **Во однос на промените кај потрошувачките цени, остварувањето во јули 2020 година (годишна стапка на инфлација од 1,3%) е повисоко во однос на априлската проекција.** Ваквите остварувања, дополнети со ревизијата во различни насоки кај надворешните влезни претпоставки за проекцијата на инфлацијата, како и големата променливост на светските цени на примарните производи посебно изразена во услови на глобалната пандемија упатуваат на одредена неизвесност за проекцијата на инфлацијата од 0% во 2020 година.

Податоците за девизните резерви (приспособени за ценовните и курсните разлики и ценовните промени на хартиите од вредност) на крајот од јули 2020 година укажуваат на пад во однос на крајот на претходниот квартал. Гледано преку факторите на промена ова поместување се објаснува со редовната отплата на обврските на јавниот сектор кон странство во јули, како и со остварените нето-продажби на девизи на девизниот пазар од страна на Народната банка, коишто се значително пониски во однос на интервенциите во претходниот месец. Анализата на показателите за адекватноста покажува дека девизните резерви и понатаму се во сигурната зона. Расположливите податоци од надворешниот сектор за третото тримесечје од годината се ограничени. Кај менувачкиот пазар податоците со крајот на јули упатуваат на можност за понеповолни остварувања во однос на проектираните за третиот квартал. Во однос на податоците од надворешнотрговската статистика за вториот квартал, тие покажуваат понизок трговски дефицит од очекуваниот, при истовремено повисока извозна и увозна компонента.

Во однос на движењата во монетарниот сектор, финалните податоци за јуни покажуваат дека **вкупните депозити** остварија месечен раст од 1,4%, што претставува умерено забрзување во однос на претходниот месец (1%). Од секторски аспект, зголемувањето е резултат подеднакво на растот на депозитите на домаќинствата и на претпријатијата, при позитивен придонес и на останатите сектори. Овие поместувања кај депозитите соодветствуваат и со економските мерки на државата за справување со кризата од ковид-19, за зголемување на ликвидноста на фирмите и поддршка на доходот на населението. Од валутен аспект, најголем придонес кон месечниот раст имаат депозитите во домашна валута, при позитивен придонес и од депозитите во странска валута. На годишна основа, вкупните депозити во јуни се повисоки за 8,4%, во најголем дел како резултат на растот на депозитите на домаќинствата, односно на депозитите во домашна валута. Годишниот раст на депозитите во

јуни е над проектираниот за вториот квартал од 2020 година (6,3%), согласно со априлската проекција. **Вкупните кредити** на приватниот сектор во јуни забележаа месечен раст од 1,4%, којшто исто така умерено забрза во однос на претходниот месец (0,9%). Заради поттикнување на кредитната активност и обезбедување дополнителна ликвидност во банкарскиот систем, Народната банка од почетокот на кризата донесе низа мерки. Од секторски аспект, кредитниот раст е резултат подеднакво на зголемувањето на кредитите на домаќинствата и на претпријатијата. Во однос на валутната структура, најголем придонес кон месечниот раст имаат денарските кредити, при помал позитивен придонес и на девизните кредити. На годишна основа, вкупните кредити во јуни се повисоки за 6,6%, при што секторски гледано растот во поголем дел е резултат на кредитите на домаќинствата, но зајакнува придонесот и на кредитите на претпријатијата. Од аспект на валутната структура, се забележува речиси подеднаков придонес на кредитите во домашна и во странска валута во годишниот раст на вкупните кредити. Остварениот годишен раст на кредитите во јуни е над проектираниот за вториот квартал од годината (4,3%), согласно со априлската проекција.

Во **Буџетот на Република Северна Македонија** во периодот јануари-јуни е остварен дефицит од 25.950 милиони денари. Буџетскиот дефицит во најголем дел е финансиран преку користење странски заеми, при што дел од приливите се задржани како депозити на државата кај Народната банка. Воедно, во овој период, државата дополнително се задолжи на домашниот пазар на државни хартии од вредност и кај домашните банки. Остварениот буџетски дефицит за првите шест месеци од годината претставува 56,2% од дефицитот предвиден со ребалансот на Буџетот за 2020 година.

Последните макроекономски показатели и оцени упатуваат на одредени отстапувања во однос на проектираната динамика, но согледувањата за амбиентот за спроведување на монетарната политика се главно непроменети во однос на претходните оцени. Според сите показатели за адекватност, девизните резерви и натаму се во сигурната зона. Остварениот економски раст во првиот квартал од 2020 година изнесува 0,2%, а тековно расположливите високофреквентни показатели за април и мај упатуваат на позначително намалување на економската активност во вториот квартал, согласно со проекциите. Во однос на инфлацијата, повисоките остварувања во јули од проекцијата засега создаваат поголема неизвесност за проектираната стапка на инфлација за целата 2020 година, а неизвесни се и движењата на цените на примарните производи на светските пазари во следниот период. Во рамките на монетарниот сектор, годишниот раст на депозитите и на кредитите во јуни е над проектираниот за вториот квартал на 2020 година, согласно со априлската проекција.

Зголемена кредитната поддршка на домашната економија

Банкарскиот систем обезбедуваше кредитна поддршка за домашната економија и во текот на вториот квартал од година, со што придонесува за ублажување на негативните ефекти од здравствената криза. Во второто тримесечје, вкупниот обем на новите кредитни текови изнесува околу 9 милијарди денари, при што малку над половината од овој износ се текови остварени во јуни 2020 година. Со тоа годишната стапка на раст на кредитите на крајот на јуни изнесува 6,6% и е над проекцијата на Народната банка. Кредитната поддршка на банките е насочена и кон корпоративниот сектор и кон домаќинствата. Придонесот на кредитите на корпоративниот сектор во кварталниот раст на вкупните кредити е малку поголем во однос на придонесот на кредитирањето на домаќинствата. Од март наваму, Народната банка донесе неколку сета мерки за стимулирање на кредитната активност и подобрување на ликвидноста, а нивните ефекти се видливи преку последните податоци за динамиката на кредитниот пазар. Согласно со најновата анкета за кредитната активност, се очекува дека кредитната поддршка на домашната економија ќе продолжи и во третиот квартал, со олеснување на кредитните услови кај претпријатијата, а банките очекуваат и зголемување на кредитната побарувачка кај двата сектора.

Селектирани макроекономски показатели ¹	2016			2017			2018			2019					2020						
	2016	2017	2018	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2019	јан.	фев.	мар.	Кв.1	апр.	мај	јуни	Кв.2	јули				
I. Реален сектор индикатори																					
Бруто домашен производ (годишна реален раст) ²	2,8	1,1	2,7	3,8	3,4	3,6	3,4	3,6				0,2									
Индустриско производство ³																					
стапка на промена (годишна)	3,4	0,2	5,4	8,8	1,1	7,1	-1,3	3,7	0,3	3,5	-13,4	-3,7	-33,5	-27,0	-15,1	-25,0					
кумулативна просечна стапка	3,4	0,2	5,4	8,8	4,8	5,6	3,7	3,7	0,3	1,9	-3,7	-3,7	-11,2	-14,4	-14,6						
Инфлација ⁴																					
ЦПИ Инфлација (годишна) ⁵	-0,2	2,4	0,9	1,2	1,2	0,6	0,0	0,4	0,6	0,7	0,5	0,6	-0,1	-0,2	1,7	0,5	1,3				
ЦПИ Инфлација (кумулативна просечна)	-0,2	1,4	1,5	1,2	1,2	1,0	0,8	0,8	0,6	0,7	0,6	0,6	0,4	0,3	0,5	0,5	0,6				
Базична инфлација (кумулативна просечна)	1,3	2,3	1,5	0,9	0,9	0,8	0,5	0,5	0,3	0,5	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6				
Базична инфлација (годишна)	1,0	2,8	1,4	0,9	1,0	0,6	-0,4	-0,3	0,3	0,8	1,0	0,7	0,7	0,4	0,4	0,5	0,6				
Работна сила																					
Стапка на невработеност	23,7	22,4	20,7	17,8	17,5	17,1	16,6	17,3				16,2									
II. Фискален сектор индикатори																					
(Централен Буџет и Буџет на фондови)																					
Вкупни Буџетски приходи	169.356	179.673	188.595	46.042	50.076	50.986	56.718	203.822	15.599	15.727	15.158	46.484	14.241	12.660	14.052	40.953					
Вкупни Буџетски расходи	185.407	196.561	200.071	49.243	53.915	52.085	62.202	217.445	16.806	18.824	18.264	53.894	18.968	19.421	21.104	59.493					
Буџетско салдо (големина на основата)	-16.051	-16.888	-11.566	-3.201	-3.839	-1.099	-5.484	-13.623	-1.207	-3.097	-3.106	-7.410	-4.727	-6.761	-7.052	-18.540					
Буџетско салдо (% од БДП) ⁶	-2,7	-2,7	-1,8	-0,5	-0,6	-0,2	-0,8	-2,0	-0,2	-0,5	-0,5	-1,1	-0,7	-1,0	-1,0	-2,8					
III. Финансиски индикатори⁶																					
Парична маса (M4), годишна стапка на раст	6,2	5,1	11,8	11,7	10,5	10,8	9,3	9,3	8,9	8,2	8,9	8,9	7,5	9,4	9,8	9,8					
Вкупни кредити, годишна стапка на раст	-0,1	5,4	7,3	9,0	8,1	5,6	6,0	6,0	6,8	6,9	5,8	5,8	5,5	5,9	6,6	6,6					
Вкупни кредити на население	7,0	9,2	10,3	9,7	9,9	9,5	10,5	10,5	10,6	11,1	10,1	10,1	9,4	8,6	8,8	8,8					
Вкупни кредити на претпријатија	-5,3	2,3	4,5	8,2	6,4	1,7	1,9	1,9	3,2	2,8	1,8	1,8	2,0	3,3	4,6	4,6					
Вкупни депозити (со депозитни пари), годишна стапка на раст ⁷	6,1	5,0	12,1	11,9	10,6	11,0	9,0	9,0	8,8	7,8	7,9	6,0	7,8	8,4	8,4	8,4					
Вкупни депозити на население	2,5	6,1	9,5	8,7	9,0	9,3	7,9	7,9	8,5	8,7	8,6	8,6	7,8	8,2	8,7	8,7					
Вкупни депозити на претпријатија	13,4	2,1	9,5	12,1	10,1	11,1	14,6	14,6	12,2	10,2	12,5	12,5	6,5	9,8	11,2	11,2					
Каматни стапки ⁸																					
Каматна стапка на БЗ (крај на месец/квартал/година)	3,75	3,25	2,50	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25	2,00	2,00	1,75	1,75	1,75	1,50	1,50	1,50	1,50				
Активни каматни стапки																					
денарски	7,0	6,6	6,1	5,8	5,7	5,6	5,4	5,6	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,2	5,3					
девизни (агрегатна, за девизни и денарски со девизна клаузула)	5,7	5,3	4,9	4,7	4,7	4,6	4,5	4,6	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,3	4,3	4,3					
Пасивни каматни стапки																					
денарски	2,5	2,2	2,0	2,0	1,9	1,9	1,7	1,9	1,6	1,6	1,5	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5					
девизни (агрегатна, за девизни и денарски со девизна клаузула)	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6					
IV. Надворешен сектор индикатори																					
Биланс на тековна сметка (во милиони ЕУР)	-275,5	-102,9	-14,89	-158,1	-47,0	178,5	-286,9	-313,5	-0,2	-73,9	-82,9	-157,0									
Биланс на тековна сметка (% од БДП) ⁹	-2,9	-1,0	-0,14	-1,4	-0,4	1,6	-2,5	-2,8	0,0	-0,7	-0,8	-1,4									
Трговски биланс (во милиони ЕУР)⁹	-1.786,2	-1.816,2	-1.811,1	-486,3	-474,5	-437,1	-646,79	-2014,8	-134,4	-199,9	-176,9	-511,21	-162,4	-116,1	-105,4	-384,0					
Трговски биланс (% од БДП)	-18,0	-18,1	-18,0	-4,9	-4,2	-3,9	-5,70	-17,8	-1,2	-1,8	-1,5	-4,88	-1,5	-1,1	-1,0	-3,5					
Извоз (во милиони ЕУР)	6.176,5	6.834,9	7.676,3	1.990,4	2.095,7	2.066,0	2.284,18	8436,3	591,4	719,8	607,7	1.918,93	373,7	455,4	597,4	1.426,5					
Извој (во милиони ЕУР)	4.390,3	5.018,7	5872,4	1.534,0	1.621,2	1.628,9	1.637,39	6421,6	457,0	519,9	430,8	1.407,72	211,3	339,3	492,0	1.042,6					
стапка на раст на извозот (годишна)	6,5	10,7	12,3	11,6	10,9	11,9	5,93	9,9	3,7	5,9	-18,0	-3,59	-50,9	-36,4	-3,4	-31,9					
стапка на раст на извозот (годишна)	7,4	14,3	17,0	17,1	11,1	10,8	0,19	9,4	10,0	-1,9	-26,8	-8,24	-60,3	-39,3	-7,3	-35,7					
Странски директни инвестиции (во милиони ЕУР)	316,9	180,0	603,7	40,2	11,0	62,9	176,47	290,6	24,9	-49,2	-108,4	-132,69									
Надворешен долг																					
Бруто надворешен долг (во милиони ЕУР)	7.216,6	7.372,5	7.943,7	8249,5	8337,2	8581,0	8.191,2	8.191,2				8338,9									
јавен сектор	3.945,3	3.461,8	3.756,2	3797,2	4025,1	4074,2	3.836,6	3.836,6				3814,7									
јавен сектор/БДП (во %)	35,7	34,5	35,1	36,1	35,6	35,9	33,8	33,8				34,9									
приватен сектор	3.771,2	3.910,7	4.087,5	4154,4	4302,1	4506,9	4.354,6	4.354,6				4524,3									
Бруто надворешен долг/БДП (во %)	74,7	73,4	73,3	72,7	73,5	75,7	72,2	72,2				76,3									
Бруто девизни резерви (во милиони ЕУР)¹⁰	2.613,4	2.336,3	2.867,1	2.866,4	2.928,2	3.127,5	3.262,6	3.262,6	3.100,6	3.084,5	3.017,3	3.017,3	3.159,6	3.079,1	3.639,7	3.639,7	3.512,4				

¹ Во пресметките на репативните индикатори, до 2019 година користен е БДП од официјалното соопштение на ДС. За 2020 година се користе проектираниот ниво од последниот циклус на макроекономски процени на НЕРСМ.

² Кварталните податоци за 2018 година се претходни, а за 2019 и 2020 година се пресметати. (Соопштение за квартални податоци за БДП од 08.06.2020). Годишниот податок за 2018 е претходен податок. (Соопштение за годишни податоци за БДП од 30.09.2019).

³ Стапките на промена кај индустријата на индустријско производство се според база 2015=100.

⁴ Транзицијата на живот пресметана според СДОСОР со база 2019=100.

⁵ Стапката за податоците по години се однесува на деветмесечна тековна годишна/деветмесечна претходна година.

⁶ Пресметаните се направени согласно податоците од новата Методологија за интегрирање на стандардниот биланс и претходниот и новиот континент план (кај стапки во сила од јуни 2018 година).

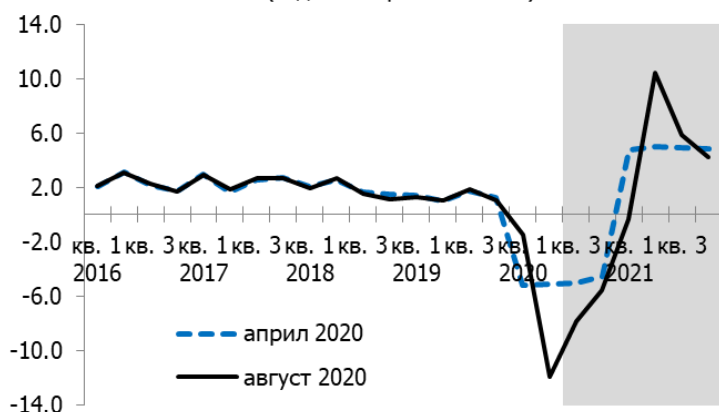
⁷ Ги вклучува депозитите на надворешниот сектор во банките и штедилниците, трансфербилните депозити на останатите финансиски институции во денари и трансфербилните депозити на локалната самоуправа во денари.

⁸ Податоци од јуни 2018 година податоци за активните и пасивните каматни стапки се според новата методологија на НЕРСМ.

⁹ Трговски биланс согласно надворешно-трговска статистика (на ц.н.ф. основата).

¹⁰ Податоците од 2008 година вклучуваат assumed interest. Последните достапни податоци за бруто девизни резерви се прелиминарни податоци.

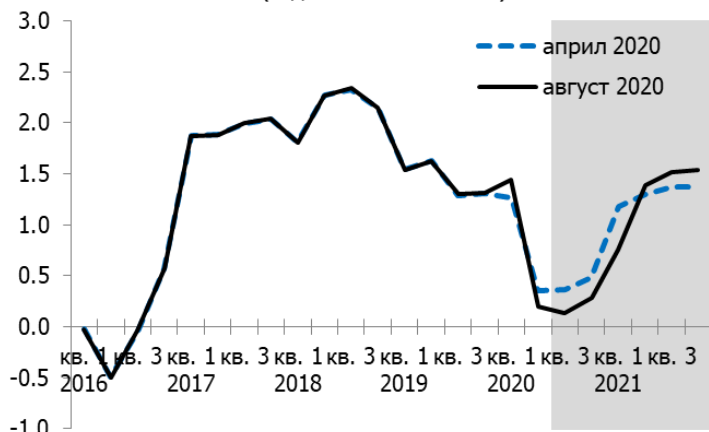
Странска ефективна побарувачка
(годишни промени во %)

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Според најновите оценки, се очекува дека падот на странската ефективна побарувачка во 2020 година ќе изнесува 6,7%, што претставува надолна ревизија во однос на априлската оцена од 5%. Извршената ревизија е резултат на поголемиот проектиран економски пад на речиси сите наши трговски партнери, а особено на Германија¹, Грција и Италија. За 2021 година, очекуваната стапка на раст на странската побарувачка е непроменета и изнесува 4,9%.

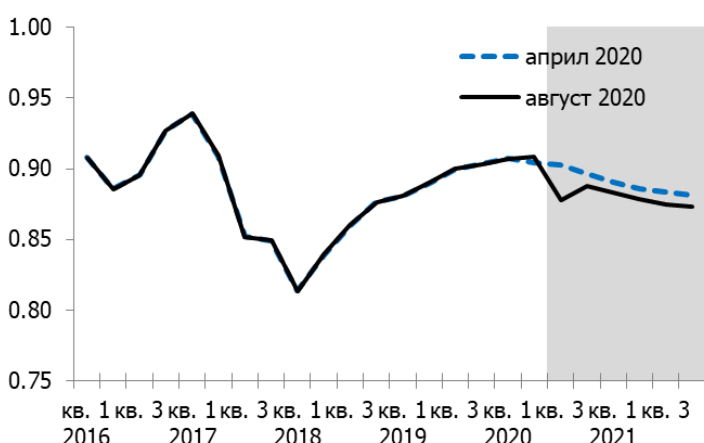
Странска ефективна инфлација
(годишни стапки во %)

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Проекцијата на странската ефективна инфлација за 2020 година е минимално ревидирана надолу во однос на априлската оцена, при што се очекува дека таа ќе изнесува 0,5% (0,6% во април), главно заради надолната корекција кај Хрватска². За 2021 година не е извршена промена во оцената, при што и натаму се очекува дека странската инфлација ќе изнесува 1,3%.

Курс евро/САД-долар

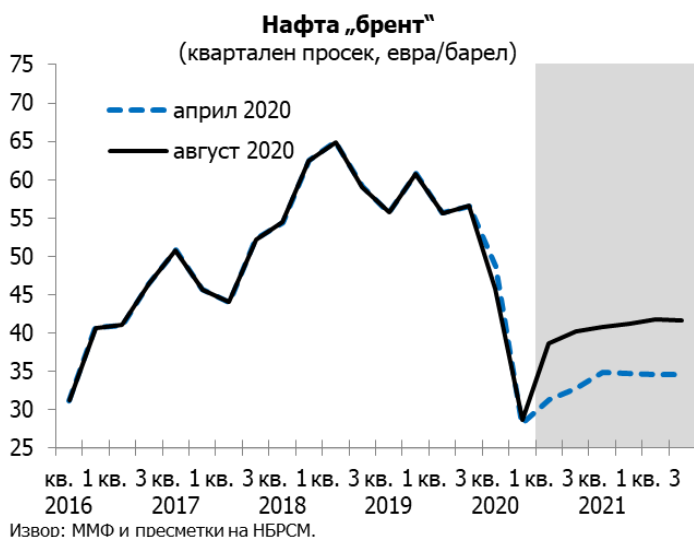

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Во 2020 година се очекува дека девизниот курс евро/САД-долар ќе оствари пониска апрецијација во споредба со априлските проекции. Ваквата оцена главно се должи на неповолните економски показатели за САД, положбата состојба со пандемијата на ковид-19 во оваа земја, очекувањата за пролонгиран монетарен стимул од ФЕД, како и на постигнатиот договор во рамките на Европската Унија околу планот за закрепнување од пандемијата. Од друга страна, во 2021 година и натаму се очекува депрецијација на вредноста на САД-доларот, со слична стапка како во априлските оценки.

¹ Проектиран пад на Германија од 6,3% во 2020 година, наспроти 5% во април и проектиран раст од 4,8% во 2021 година, наспроти 4,5% во април.

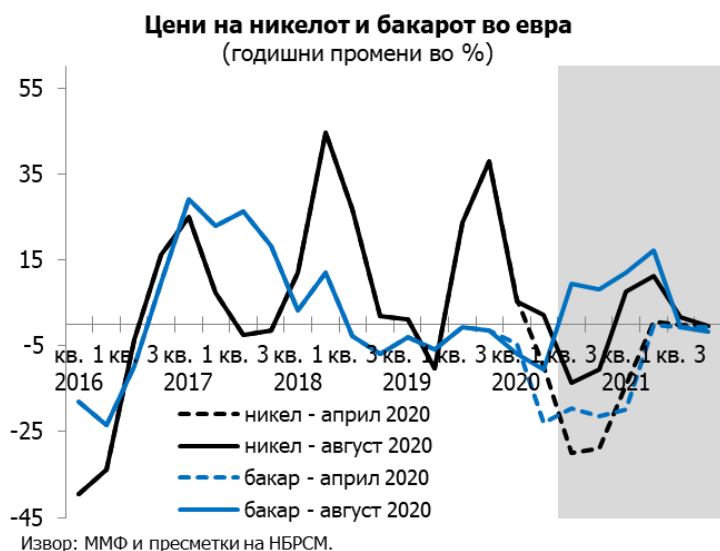
² Инфлацијата во Хрватска е коригирана за промените во девизниот курс.

Во споредба со април, цената на нафтата³ е умерено ревидирана нагоре во периодот на проекции, при што сега се очекува помал пад од предвидениот за 2020 година и нејзин раст, наместо пад за 2021 година. Нагорната ревизија во најголема мера е резултат на продолжувањето на договорот постигнат во рамките на групата ОПЕК+ за намалување на производството на нафта до крајот на декември, но забавено⁴, очекуваното намалување на залихите, како и на сигналите за закрепнување на глобалната побарувачка на нафта во услови на подобрување на индустриската активност во повеќе делови од светот.

Најновите оценки упатуваат на нагорна ревизија на светските цени на металите во периодот на проекции. Така, наспроти претходните очекувања за значителен пад на цената на бакарот, сега се очекува речиси непроменето просечно ниво во 2020 година, во најголема мера како резултат на растот на побарувачката од Кина, како најголем потрошувач на бакар, во услови на силен фискален и монетарен стимул во таа земја, намалувањето на глобалните залихи и загриженоста околу производството кај дел од клучните земји производителки поради преземените строги мерки за спречување на ширењето на вирусот ковид-19. Слично на ова, се очекува дека и цената на никелот ќе забележи многу помал пад од претходната оценка, што се должи на зголемената побарувачка од индустријата за челик и за електрични автомобили, рестартирањето на преработувачката индустрија во глобални рамки, како и полошите очекувања на дел од производителите на никел. Значителна нагорна ревизија на цените на двата метала е направена и за 2021 година, при што сега се очекува дека тие ќе остварат раст, наспроти априлските оценки за пад.

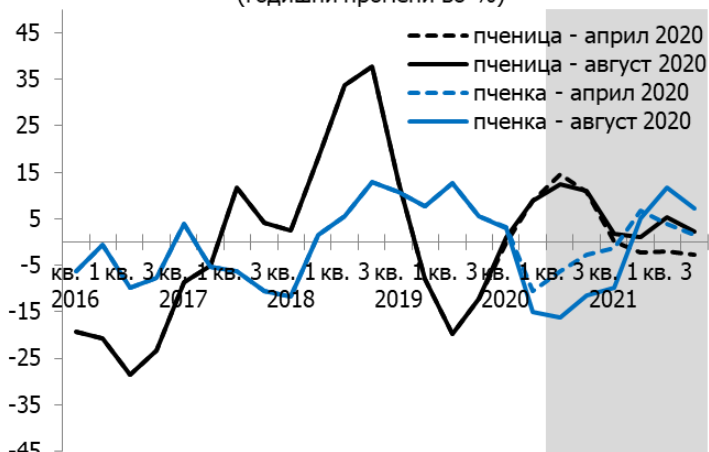
Согласно со најновите проекции за пазарот на примарни прехранбени производи за 2020 година, цената на пченицата е непроменета во однос на април, додека цената на пченката е позначително ревидирана надолу. Така,

³ За анализата на цените на нафтата, металите и примарните прехранбени производи се користат разни извештаи на ММФ, Светската банка, ФАО, ОПЕК, ЕЦБ и на специјализирани меѓународни економски портали.

⁴ Од мај до јули производството на нафта на членките на ОПЕК+ се намалуваше за 9,7 милиони барели дневно, а од август до декември намалувањето ќе изнесува 7,7 милиони барели.

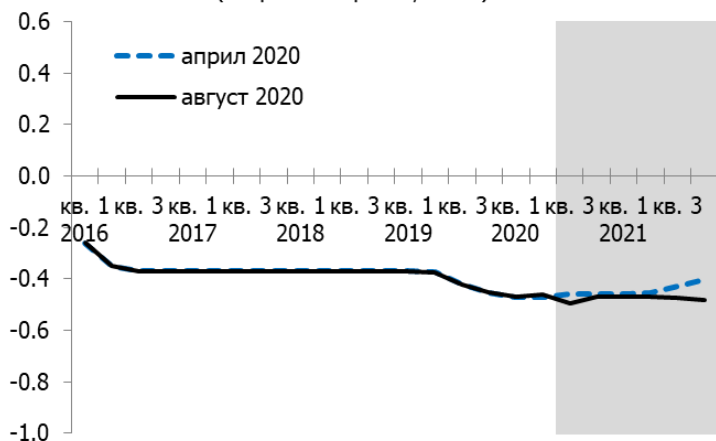
Цени на пченицата и пченката во евра
(годишни промени во %)

Извор: ММФ и пресметки на НБРСМ.

се очекува дека цената на пченицата ќе забележи сличен раст како во април, додека кај цената на пченката се предвидува значително поголем пад од претходната оцена. Ова главно се должи на очекувањата за висок раст на светското производство на пченка и за забавена индустриска побарувачка. Од друга страна, ревизиите за 2021 година се во нагорна насока, при што се проектира мал раст, наместо мал пад, на цената на пченицата и малку поголем раст на цената на пченката во споредба со априлските оцени.

Едномесечен Еурибор
(квартален просек, во %)

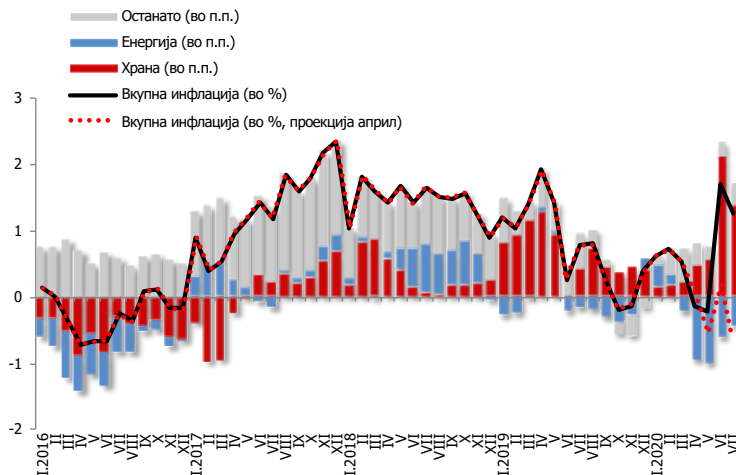

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Според последните оцени, се очекува дека **едномесечниот ЕУРИБОР** ќе изнесува -0,47% во 2020 и 2021 година. Во споредба со април, оцената е непроменета за оваа година и е слична со претходната оцена за наредната година (-0,44%).

Стапка на инфлација

(годишни придонеси во вкупната инфлација, во п.п.)

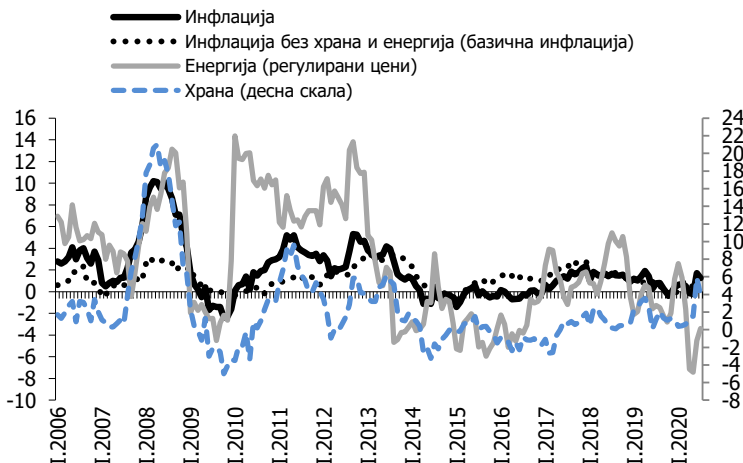
Извор: ДЗС и НБРСМ.

Во јули 2020 година, **домашните потрошувачки цени** забележаа минимален месечен пад од $-0,3\%$ (во претходниот месец беше забележан месечен раст од $0,8\%$) заради намалувањето на цените на храната, додека базичната и енергетската компонента⁵ имаат позитивен придонес⁶.

Годишната стапка на инфлација во јули изнесува $1,3\%$ ($1,7\%$ во изминатиот месец), што претставува посилен раст на цените од очекуваниот според априлскиот циклус проекции. Од аспект на структурата, во однос на проекцијата, нагорно отстапување има кај сите три компоненти, при повисок раст кај прехранбената и базичната компонента, како и помал пад кај енергетската компонента од очекуваното.

Инфлација и цени на храната и енергијата

(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРСМ.

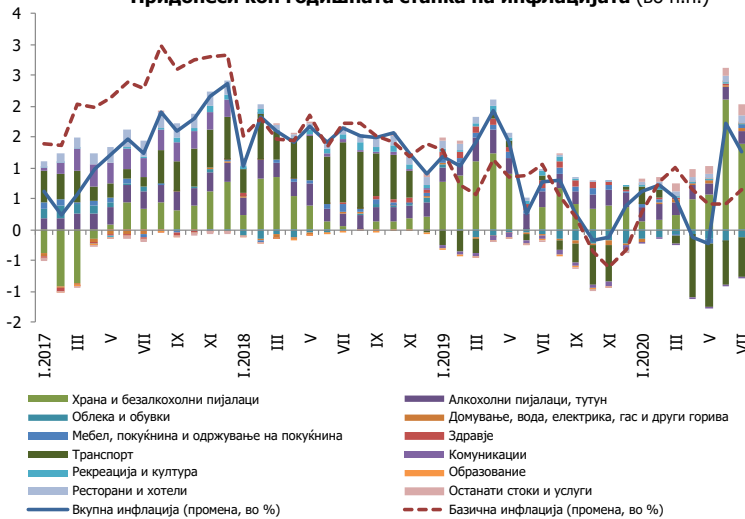
Базичната инфлација во јули оствари раст од $0,9\%$ на месечна основа, а на годишна основа растот изнесува $0,6\%$. Структурата на годишната стапка на базична инфлација во јули е слична како претходниот месец, односно и натаму највисок позитивен придонес имаат цените на тутунот⁷. Исто така, малку позначителен позитивен придонес овој месец имаат и цените на електричните апарати за лична хигиена и други апарати, како и цените на угостителските услуги и сместувањето. Од друга страна, најголем негативен придонес имаат пониските цени на облеката и обувките и цените на информатичката опрема.

⁵ Гледано по групи производи, најголем позитивен придонес кон месечното зголемување на цените во јули имаат цените на течните горива и мазива, цените на производи за домаќинство - нетрајни и цените на услугите за сместување. Од друга страна, најголем негативен придонес имаат цените на зеленчукот (и во многу помала мера цените на овошјето), цените на автомобилите, цените на информатичката опрема и цените на конфекцијата.

⁶ На 16 март 2020 година Владата донесе одлука за замрзнување на цените на основните производи – леб, сол, зејтин, шеќер, млеко и млечни производи, јајца, брашно, месо, тестенини, лекови и дезинфекциони средства, со состојба на денот на прогласувањето на пандемијата од СЗО (односно на 11 март 2020 година), освен за оние за кои има доказ дека се зголемени влезните фактури. Притоа, беа воведени и високи казни за тие што неосновано ќе ги зголемуваат цените на основните производи, заради спречување неосновано зголемување на профитите во време на криза.

⁷ Годишниот раст на цената на тутунот во јули е одраз на покачувањето на цените на цигарите во март 2020 година, согласно со предвиденото годишно зголемување на акцизите на цигарите за $0,20$ денари/парче, заклучно со 1 јули 2023 година.

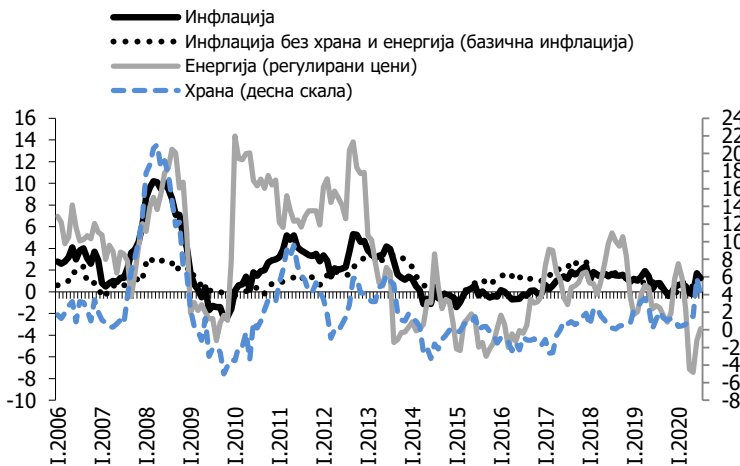
Придонеси кон годишната стапка на инфлацијата (во п.п.)

Извор: ДЗС и НБРСМ.

Во однос на очекуваните движења на цените на надворешните влезни претпоставки кај проекцијата на инфлацијата, направените ревизии се во различна насока.

Инфлација и цени на храната и енергијата (годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРСМ.

Повисоката остварена инфлација од проектираната во април, како и ревизиите на надворешни претпоставки во различна насока упатуваат на одредена неизвесност за проекцијата на инфлацијата за 2020 година од 0%. Сепак, и натаму е многу неизвесно движењето на светските цени на примарните производи во следниот период, согласно со неизвесните економски ефекти од глобалната пандемија и нејзиното времетраење.

Во мај 2020 година, номиналниот годишен раст на просечната нето-плата се задржа на слично ниво како и претходниот месец и изнесуваше 4,4%. Растот во одреден дел го одразува покачувањето на минималната плата⁸, покачувањето на платите во јавниот сектор⁹,

⁸ Во текот на 2019 година двапати е извршено зголемување на минималната плата, и тоа во април и декември. Во април минималната плата е зголемена од 12.165 денари на 12.507 денари нето-плата (брuto од 17.370 на 17.943 денари) согласно со редовното усогласувањето со порастот за претходната година на просечно исплатената плата во РСМ, индексот на трошоци на живот и реалниот пораст на БДП (со една третина од порастот од секој показател, соодветно, Закон за минимална плата, „Службен весник на РСМ“ бр. 59/19). Со дополнителното покачување во декември (за околу 2000 денари нето), износот на минимална плата којшто се исплаќа за периодот од декември 2019 до март 2020 година е 14.500 денари во нето-износ (Закон за минимална плата, „Службен весник на РСМ“ бр. 239/19).

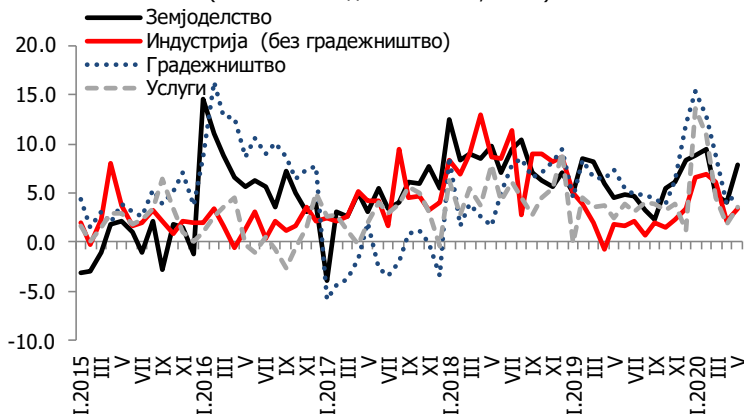
⁹ Извршено е зголемување на платите на здравствените работници за 5% почнувајќи со исплатата на септемвриската плата во 2019 година. Исто така, согласно со одлуката на Владата на РСМ донесена во мај 2019 година, извршена е нивелација на платите на околу 2.900 вработени од областа на културата, од националните и од локалните установи, почнувајќи од априлската плата за 2019 година. Покрај тоа, со измените и дополнувањата на Законот за заштита на децата, се зголемуваат за 16% платите на воспитувачите/ките, негувателите/ките, стручните работници/чки и соработници/чки започнувајќи со јунската плата во 2019 година, а согласно со Колективниот договор, зголемување на платата има и кај помошно-техничкиот персонал. Зголемување на платата од 22% добија и социјалните работници со исплатата на јунската плата, а со исплатата на септемвриската плата добија и дополнително зголемување од 5%. Исто така, зголемување на платите од 5% имаше за вработените во образованието, полицијата, одбраната и целиот јавен сектор, почнувајќи со септемвриската плата во 2019 година. Во јануари 2020 година, е извршено дополнително зголемување на платите во образованието од 10%, а од февруари 2020 дополнително зголемување на платите е извршено кај вработените во здравството (раст од 25% за специјалистите, 15% за општите лекари, 10% за медицинските сестри, и по 5% за здравствените соработници и помошно-техничкиот персонал).

Просечна исплатена плата
(годишни стапки, во %)

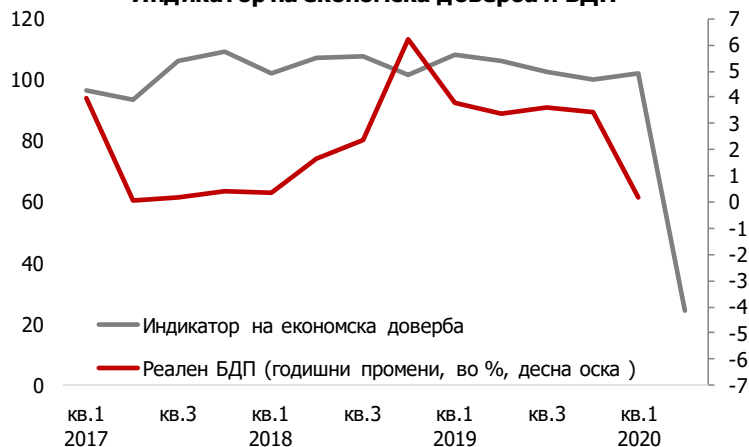
Извор: ДЗС.

Просечна исплатена месечна нето-плата по сектори
(номинални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС.

Индикатор на економска доверба и БДП

Извор: ДЗС и Европска комисија.

како и ефектот од мерката за субвенционирање на придонесите поради зголемување на плата¹⁰.

Раст на платите на годишна основа имаше кај поголем дел од дејностите, а најизразен раст се забележува во дејностите „информации и комуникации“ и во „образование“. Од друга страна, и во мај се намалуваа платите исплатени во секторите коишто беа најпогодени од актуелната здравствена и економска криза – „објекти за сместување и сервисни дејности со храна“, „уметност, забава и рекреација“, како и кај транспортот и складирањето¹¹, а пад беше забележан и кај финансиските дејности и осигурувањето.

При минимален пад на трошоците на живот на во мај, **реалниот годишен раст на нето-платата во мај изнесуваше 4,7%.**

Во споредба со очекувањата од априлската проекција, тековните остварувања засега се поповолни во однос на проекцијата.

Високофреквентните податоци на страната на понудата и побарувачката се главно неповолни и упатуваат на пад на економската активност во вториот квартал од годината. Сепак, гледано по месеци, најголемиот дел од падот кај одделните показатели е сконцентриран во текот на април и мај, додека веќе во јуни се забележува позначително закрепнување.

Состојбата поврзана со новата вирусна инфекција и мерките преземени за справување со неа се одразија врз согледувањата на економските субјекти за состојбата во економијата¹². Така,

¹⁰ Согласно со Законот за субвенционирање на придонесите од задолжително социјално осигурување поради зголемување на плата, којшто започна да се применува со исплатата на ноемвриската плата („Службен весник на РСМ“ бр. 239/19), при што субвенционирањето придонеси се одобрува доколку зголемувањето на нето-платата е во износ од најмалку 600 до најмногу 6000 денари месечно по осигуреник („Службен весник на РСМ“ бр. 239/19, чл. 2 и 3).

¹¹ Заради продолжување на исплатата на плати, Владата воведо финансиска поддршка на работодавачите од приватниот сектор погодени од здравствено-економската криза предизвикана од вирусот ковид-19, и тоа 14.500 денари по вработен/месечно за април и мај 2020 година („Службен весник на РСМ“ бр. 93/20).

¹² Се однесува на анкетите спроведени од страна на Европската комисија за мерење на економската доверба на субјектите во една економија. Композитниот показател на економска доверба се добива како пондерирани просек од показателите на доверба за потрошувачите и показателите на доверба за одделните економски сектори (градежништво, индустрија, трговија на мало и услуги). Почнувајќи од јануари 2019

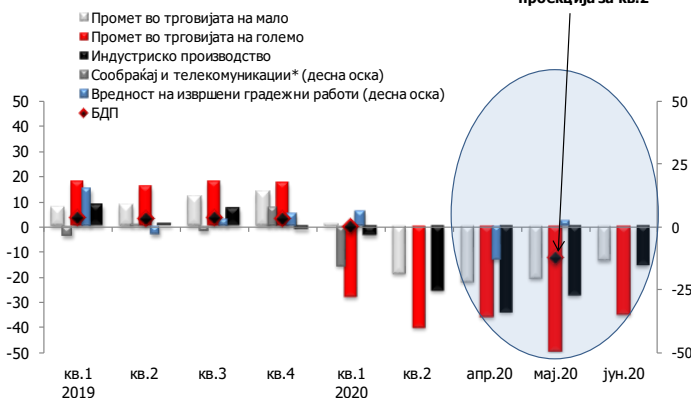
результатите од анкетните истражувања за вториот квартал од годината упатуваат на значително влошени согледувања во споредба со минатиот квартал, како и во споредба со истиот квартал од минатата година.

Прометот во вкупната трговија забележа висок реален пад од 30,6% на годишна основа во периодот април-јуни, одразувајќи ги притоа неповолните остварувања и високиот пад на прометот кај трговијата на големо и трговијата на мало, додека мал пад забележа трговијата со моторни возила.

Индустриското производство исто така забележа висок реален пад од 25% на годишна основа во вториот квартал. Притоа, најголем пад и следствено највисок негативен придонес се забележува кај преработувачката индустрија, при истовремен пад и кај енергетскиот сектор и рударството. Падот во рамките на преработувачката индустрија е широко дисперзиран, а најголем негативен придонес има групата дејности во кои се активни странските извозни капацитети поврзани со автомобилската индустрија, како што се производството на машини и уреди, производството на моторни возила и производството на електрична опрема¹³. Кога станува збор за традиционалните дејности, позабележителен негативен придонес се забележува кај производството на облека и текстил. Од друга страна, мал позитивен придонес се забележува само во неколку дејности (производство на основни фармацевтски производи, производство на производи од гума и производи од пластични маси, производство на хемикалии и хемиски производи и производство на останата опрема за транспорт).

Градежништвото забележа реален годишен пад во периодот април-мај наспроти растот во претходниот квартал, во целост како резултат на високиот пад кај високоградбата, додека нискоградбата забележа раст. Сепак, гледано по месеци, во мај градежната активност во мај расте, иако минимално, како резултат на нискоградбата.

Економски сектори
(реални годишни промени, во %)

* Прост просек од годишните стапки на промена на различните видови на транспорт и телекомуникациите.
Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

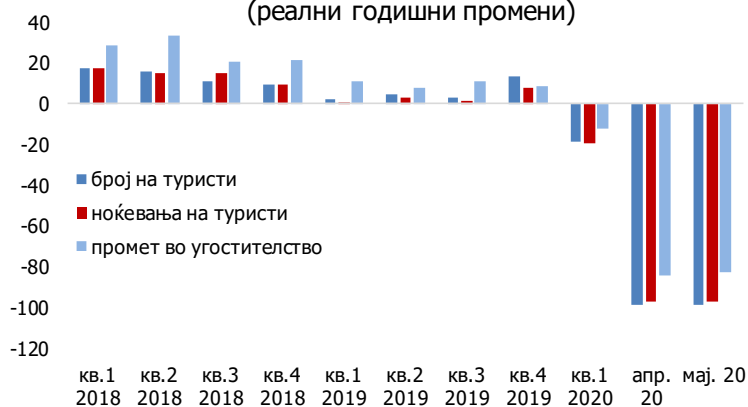
	2018				2019				2020				
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	апр.	мај	јун.
<i>реални годишни промени во %</i>													
Бруто домашен производ	0.3	1.7	2.4	6.2	3.8	3.4	3.6	3.4	0.2	-	-	-	-
Индустриско производство	5.2	4.9	5.1	6.4	8.8	1.1	7.1	-1.3	-3.7	-25.0	-33.5	-27.0	-15.1
Извршени градежни работи	-39.6	0.9	-10.0	14.6	15.1	-3.3	3.0	5.3	6.3	-	-13.0	2.5	-
Високоградба	3.2	6.1	-11.4	28.1	-9.3	5.1	23.7	-1.1	-8.5	-	-28.0	-17.2	-
Нискоградба	-65.2	-1.7	-9.3	4.5	58.3	-8.0	-6.7	11.1	21.3	-	-4.2	16.0	-
Промет во трговијата - Вкупно*	5.8	8.2	7.3	9.2	13.9	12.8	15.3	15.5	-16.7	-30.6	-30.4	-36.8	-24.3
Промет во трговијата на мало*	5.8	8.9	9.4	10.5	7.6	8.8	12.0	13.8	1.0	-18.6	-21.8	-20.5	-13.6
Промет во трговијата на големо*	5.2	6.8	7.0	8.6	18.0	16.0	18.1	17.3	-27.8	-40.1	-35.9	-49.2	-34.7

* Реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот. Податоците за трговијата во 2020 година се претходни податоци.
Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

година, Европската комисија изврши ревизија на структурата на показателот за доверба на потрошувачите, а преку овој составен елемент и на композитниот показател на економска доверба. Повеќе информации за новата методологија може да се најдат на следнава врска: https://ec.europa.eu/info/files/reviced-consumer-confidence-indicator_en

¹³ Од средината на март и во текот на април, поголем дел од новите индустриски капацитети привремено го прекинаа производниот процес како одраз на нарушените глобални синџири на производство и логистика.

Индикатори за угостителството
(реални годишни промени)

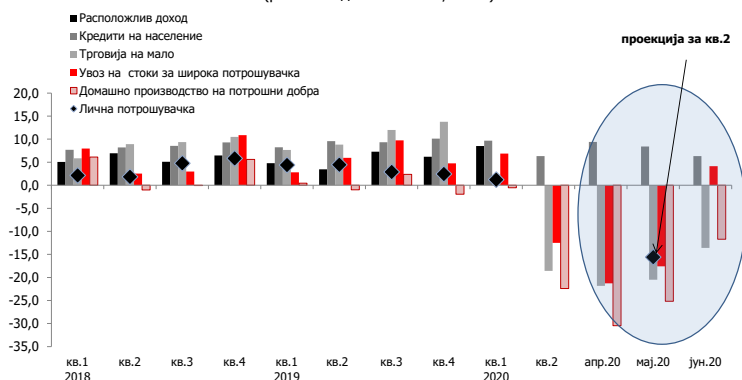

Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Угостителството е сектор којшто беше најдиректно погоден од актуелната здравствена криза. Податоците за периодот април-мај упатуваат на силен годишен пад на бројот на туристи, бројот на ноќевања и вкупниот промет.

Расположливите показатели за агрегатната побарувачка, исто така, се неповолни во најголем дел и упатуваат на пад на економската активност во вториот квартал од годината.

Индикатори за движењето на личната потрошувачка
(реални годишни стапки, во %)

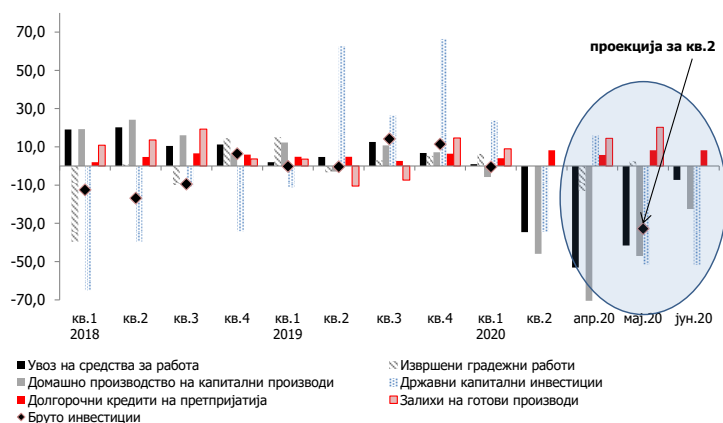

Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Показателите за движењата кај **личната потрошувачка¹⁴** засега упатуваат на пад на потрошувачката во вториот квартал од годината, во еден дел поради присуството на рестриктивните мерки, но и поради неизвесноста и одложувањето на дел од потрошувачката во услови на натамошно ширење на вирусот ковид-19. Така, краткорочните показатели за динамиката на личната потрошувачка главно се неповолни, при двоцифрен пад кај трговијата на мало, домашното производство на потрошни добра, увозот на стоки за широка потрошувачка и бруто-приходите од ДДВ. Слично укажува и показателот на довербата на потрошувачите, којшто значително е намален, согласно со согледувањата и очекувањата за влошена финансиската и економската ситуација и пониски очекувања за поголеми трошења во следниот период. Во поглед на изворите на финансирање на личната потрошувачка, расположливите податоци засега упатуваат на раст на расположливиот доход иако тој би бил послаб од претходно, при позначително забавување на годишниот раст кај платите, а намалување на растот има и кај кредитите на населението. Од друга страна, и во вториот квартал продолжи солидниот раст на масата на пензиите.

¹⁴ Податоците за платите се заклучно со мај 2020 година, додека, пак, податоците за кредити на населението, пензиите, трговијата на мало, домашното производство на потрошни добра, увозот на стоки за широка потрошувачка и бруто приходите од ДДВ се заклучно со јуни 2020 година.

Индикатори за движењето на бруто инвестициите
(реални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Високофреквентните податоци за **бруто-инвестициите**¹⁵ достапни за вториот квартал се главно неповолни. Така двоцифрен пад е забележан кај вкупното индустриско производство, домашното производство на капитални производи, увозот на капитални производи, како и кај државните капитални инвестиции и кај приходите од данокот на добивка. Распожливите податоци за градежништвото за периодот април-мај 2020 година засега упатуваат на пад и на градежната активност во вториот квартал. На пад на инвестициите во вториот квартал упатуваат и оценките на раководителите на претпријатијата од градежништвото и индустријата за пад на нивната активност/производство во овој период. Од друга страна, забрзан раст е забележан кај долгорочното кредитирање на претпријатијата од страна на банките, за што придонес имаа и низата мерки преземени за подобрување на ликвидносните услови и олеснување на условите на финансирање.

Податоците за **надворешнотрговската размена** во вториот квартал од 2020 година упатуваат на стеснување на дефицитот на годишна основа, во услови на номинален пад и на извозот и на увозот на стоки.

Буџетските остварувања во вториот квартал од годината упатуваат на мало забавување на годишниот раст на **јавната потрошувачка** во вториот квартал, главно заради пониските трошоци за стоки и услуги.

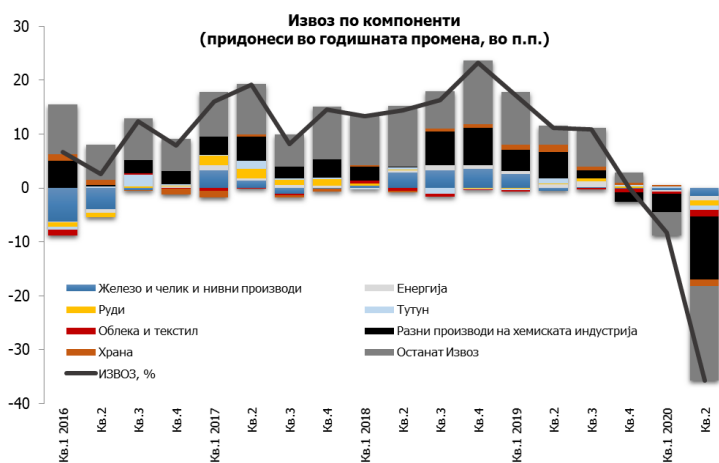
¹⁵ Податоците за извршените градежни работи се заклучно со мај 2020 година, додека, пак, податоците за долгорочните кредити на претпријатијата, државните капитални инвестиции, индустриското производство, увозот на производи за инвестиции и домашното производство на капитални производи се заклучно со јуни 2020 година.

Дефицитот во размената со стоки во второто тримесечје од 2020 година забележа стеснување на годишна основа од 19,1%, во услови на двоцифрен пад и на извозната и на увозната компонента, предизвикани од негативните ефекти на пандемијата на ковид-19.

Во вториот квартал од 2020 година, извозот на стоки оствари пад од 35,7% на годишна основа. Сепак, гледано по месеци, најголем дел од падот е сконцентриран во првите два месеца од кварталот¹⁶, додека во јуни се забележува позначително забавување на падот на извозот. Од аспект на структурата, годишниот пад во најголем дел произлегува од понискиот извоз на новите капацитети во економијата (учество од околу 75% во вкупниот пад на извозот во вториот квартал), коишто во текот на април и мај имаа прекин на активноста или работеа со намален капацитет. За намалување на извозот придонесоа и сите преостанати извозни категории, но значително послабо. Негативниот придонес во вториот квартал е поизразен кај останатиот извоз (без новите компании ориентирани кон извоз), извозот на железо, како и текстил и храна.

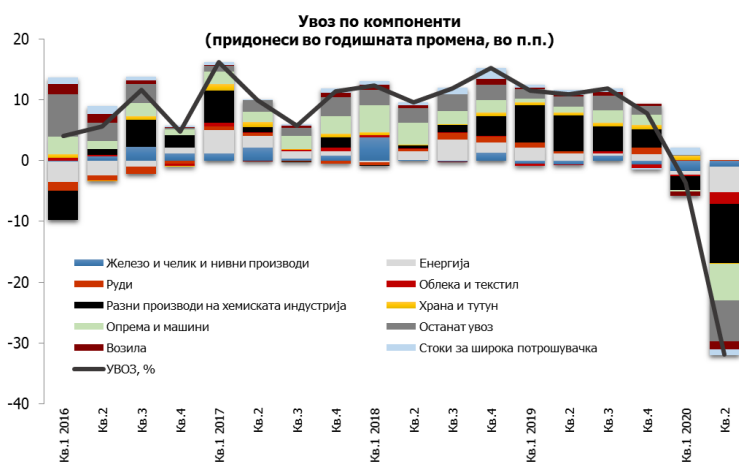
Во споредба со априлските очекувања, остварувањата во вториот квартал од 2020 година се подобри од проектираниот извоз за овој период. Извозот на новите капацитети во економијата бележи позначителен раст, што се должи на добрите извозни остварувања во јуни. Дополнително нагорно отстапување се забележува и кај извозот на железо и челик, титан и руди, додека остварениот извоз на храна во второто тримесечје е понизок од очекуваниот согласно со априлската проекција.

Увозот на стоки во второто тримесечје оствари пад од 31,9% на годишна основа. Притоа, соодветно на извозните остварувања, увозот позначително се намали во текот на април и мај, додека во јуни се забележува забавување на падот. Намалениот суровински увоз на новите

¹⁶ Годишниот пад на извозот во јуни изнесува 7,3%, што е позначително забавување на падот во однос на стапките од 60,3% во април и 39,3% во мај 2020 година.

компаниите ориентирани кон извоз е факторот што го предизвика падот на увозната компонента, како одраз на пониските извозни отваравања на овие компании. Овој фактор, дополнет со пониската инвестициска активност, доведе до понизок увоз на опрема и машини и останатиот увоз. Падот на енергетскиот увоз во второто тримесечје во најголем дел произлегува од ценовните фактори, односно високиот пад на цената на суровата нафта на светските берзи во април, а во помал дел од понискиот количински увоз на нафтени деривати. Од преостанатите увозни категории, текстилот и облеката, возилата и железото и челикот исто така предизвикаа намалување на вкупниот увоз на годишна основа, но значително послабо.

Извор: НБРСМ.

Остварувањата кај увозот на стоки во вториот квартал од 2020 година се повисоки од очекувањата според априлските проекции, во најголем дел како резултат на повисокиот увоз на дел од новите извозни капацитети, повисокиот увоз на опрема и машини и останатиот увоз, а во помал дел и поради увозот на храна, енергија и железо и челик. Од друга страна, послаб е увозот кај текстилот и облеката, возилата и стоките за широка потрошувачка.

Остварувањата на компонентите на надворешнотрговската размена во текот на вториот квартал од 2020 година доведуваат до трговски дефицит, којшто е понизок од очекуваниот во априлската проекција.

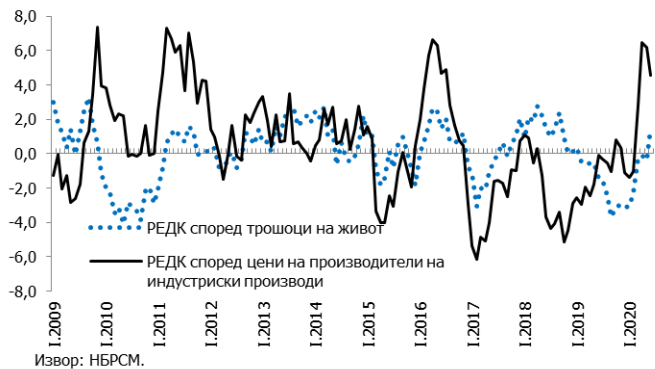
Во јуни 2020 година дојде до апрецијација на индексите на РЕДК, гледано на годишна основа. Така, индексот на РЕДК дефлациониран со трошоците на живот апрецира за 1,5%, додека индексот на РЕДК пресметан со цените на производителите на индустриски производи забележа апрецијација од 4,6%. Притоа, релативните трошоци на живот се повисоки за 0,4%, додека релативните цени на индустриските производители бележат раст од 3,5%. Кај НЕДК беше забележана апрецијација од 1,1% во најголем дел како резултат на депрецијацијата на руската рубља и турската лира.

Извор: НБРСМ.

РЕДК

годишна стапка на промена, во %

НЕДК и релативни цени

годишни стапки на промена, во %

РЕДК, без примарни производи

(2015=100)

РЕДК, без примарни производи

годишна стапка на промена, во %

Слични се и движењета на индексите на РЕДК пресметани со пондери засновани врз надворешнотрговската размена без примарните производи. Така, индексот на РЕДК дефлациониран со трошоците на живот забележа апрецијација од 1,3%, додека РЕДК дефлациониран со цените на индустриските производи апрецира за 3,5%. Притоа, релативните трошоци на живот пораснаа за 0,3%, а релативните цени на производителите на индустриски производи забележаа раст од 2,6%. Номиналниот ефективен девизен курс забележа блага апрецијација од 0,9% на годишна основа.

НЕДК и релативни цени, без примарни производи
годишни стапки на промена, во %

Извор: НБРНМ.

Движења на менувачки пазар

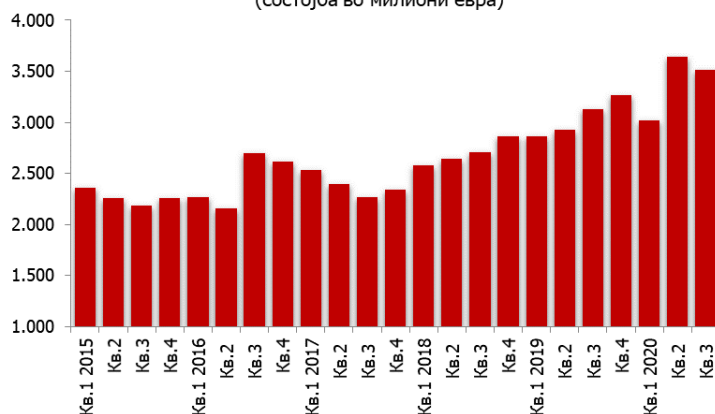
* последен расположлив податок 31.07.2020

— НЕТО-ОТКУП (во милиони евра)
● Понуда на девизи (годишни промени, %) - десна скала
- - - Побарувачка на девизи (годишни промени, %) - десна скала

Извор: НБРСМ.

Остварениот нето-откуп на менувачкиот пазар во текот на јули 2020 година изнесува 69,4 милиони евра, што претставува намалување од 58,3% на годишна основа. Ваквите остварувања произлегуваат од падот на понудата, којшто е посилен во однос на намалувањето на побарувачката за девизи (за 51,6% и 21,5%, соодветно).

Бруто девизни резерви
(состојба во милиони евра)

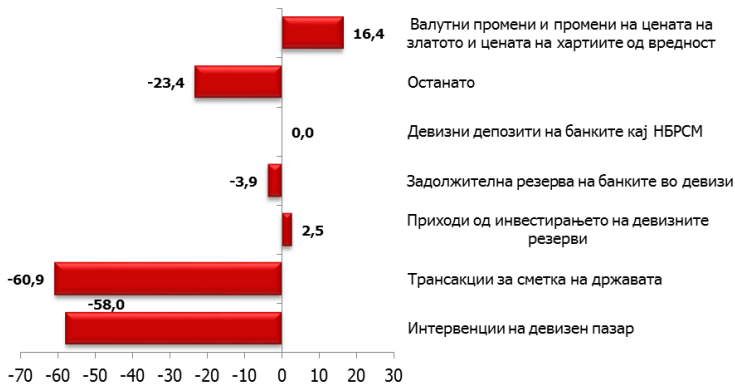

Извор: НБРСМ. Последен расположлив податок 31.07.2020

Состојбата на бруто девизните резерви на 31.7.2020 година изнесува 3.512,4 милиони евра, што во однос на крајот од вториот квартал од 2020 година претставува намалување од 127,4 милиони евра. Главен фактор за ваквата промена се трансакциите за сметка на државата¹⁷, како и интервенциите на девизниот пазар од страна на Народната банка. Останатите текови имаа поумерено влијание врз промените кај девизните резерви во анализираниот период.

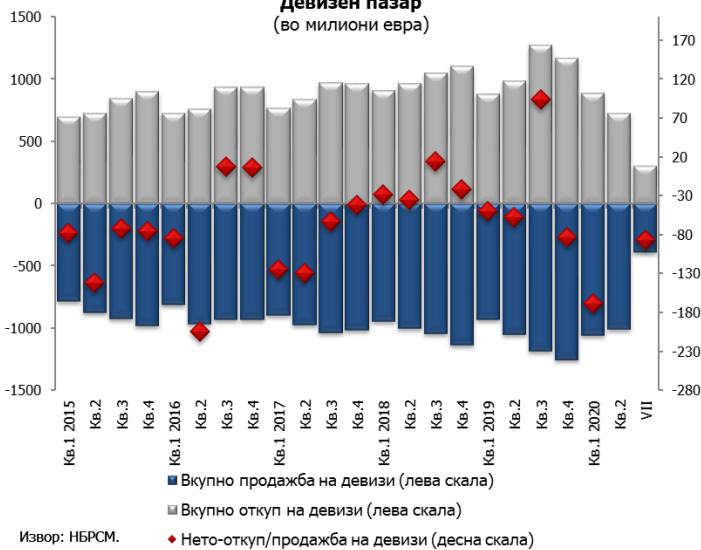
¹⁷ Во текот на јули беа реализирани редовни отплати на главнина и камата по јавен долг.

Фактори на промена на девизните резерви во јули, 2020 година (во милиони евра)

Извор: НБРСМ.

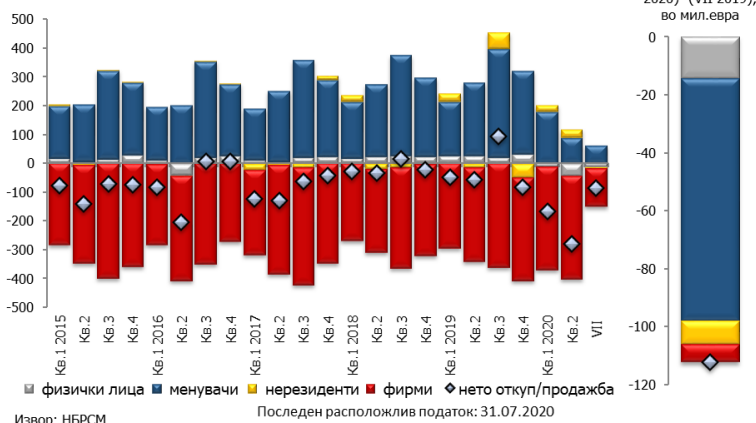
Девизен пазар (во милиони евра)

Извор: НБРСМ.

Во јули 2020 година, на девизниот пазар на банките е остварена нето-продажба на девизи, наспроти нискиот нето-откуп остварен во истиот период од претходната година. Ваквата годишна промена се должи на повисокиот пад на понудата во однос на падот на побарувачката на девизи.

Структура на девизен пазар, (нето откуп/продажба, во милиони евра)

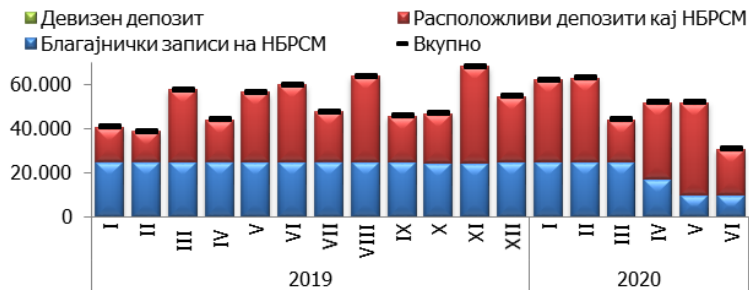

Извор: НБРСМ.

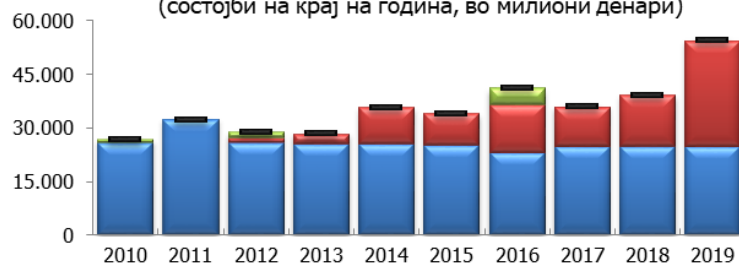
Секторската анализа покажува дека ваквите поместувања во најголем дел произлегуваат од менувачите.

Монетарни инструменти

(состојби на крај на месец, во милиони денари)

(состојби на крај на година, во милиони денари)

Извор: НБРСМ.

Состојбата на монетарните инструменти на крајот на јуни се намали во споредба со претходниот месец, што се должи на намалувањето на износот на пласирани средства на банките во депозити кај Народната банка, при непроменет износ на состојбата на благајничките записи¹⁸. Нивото на монетарните инструменти на крајот на јуни е малку пониско од проектираното за крајот на вториот квартал на 2020 година¹⁹.

Нето девизната актива на Народната банка на крајот на јуни е умерено повисока од проектираната состојба за крајот на вториот квартал од 2020 година.

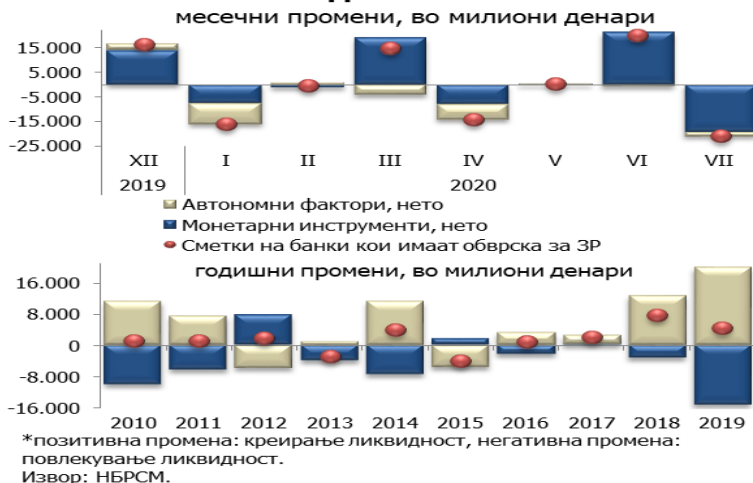
Вкупните депозити на државата кај Народната банка во јуни забележаа месечен раст, а нивната состојба на крајот на јуни е речиси во согласност со проекцијата за крајот на второто тримесечје од 2020 година.

Примарните пари во јуни забележаа месечен раст, како резултат на растот на вкупните резерви на банките кај Народната банка, при речиси непроменети готови пари во оптек. Притоа, состојбата на примарните пари е повисока во споредба со проекцијата за крајот на второто тримесечје од 2020 година.

¹⁸ На аукцијата на благајнички записи на Народната банка, којашто се одржа на 17 јуни 2020 година, беа понудени и продадени благајнички записи во износ од 10.000 милиони денари, со каматна стапка од 1,5% и рок на достасување од 29 дена.

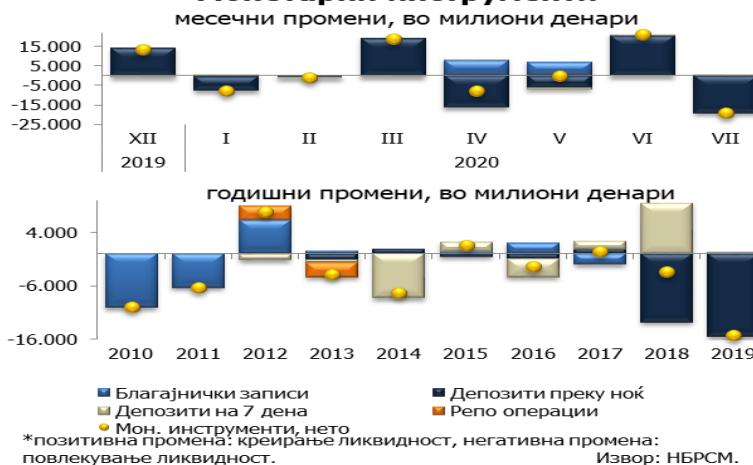
¹⁹ Споредбите на остварувањата се во однос на априлската проекција на Народната банка.

Ликвидност на банки*

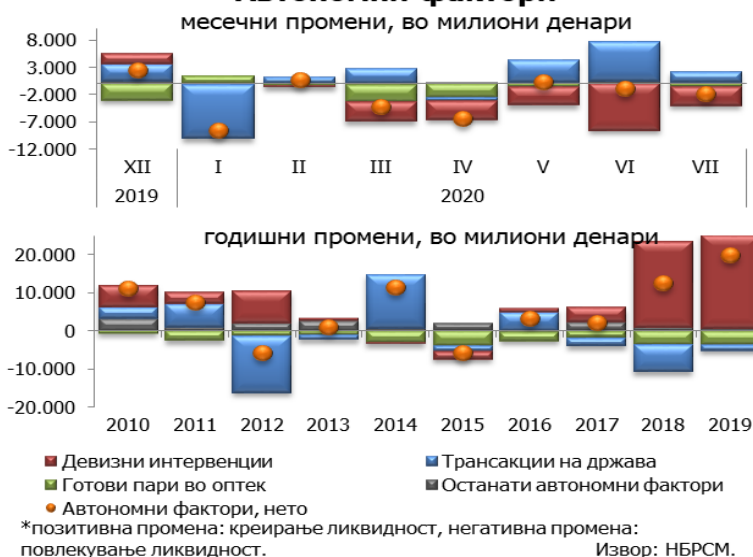

Според оперативните податоци за тековите на ликвидност, **ликвидноста на банкарскиот систем во јули забележа пад на месечно ниво.** Промената произлегува од повисокиот износ на пласманите на банките во краткорочните депозити (пред сè во депозитите преку ноќ), при непроменета состојба на благајничките записи²⁰. Автономните фактори на нето-основа придонесоа кон намалување на ликвидноста во банкарскиот систем, што во целост беше резултат на девизните интервенции на Народната банка и готовите пари во оптек, додека трансакциите на државата предизвикаа зголемување на ликвидноста.

Монетарни инструменти*

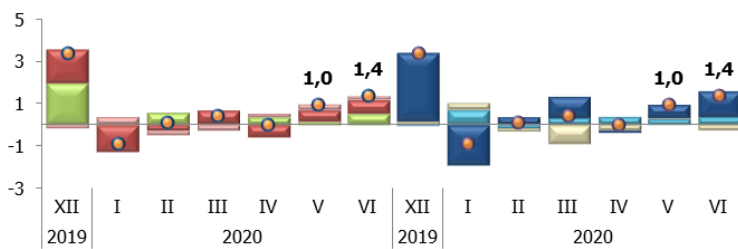
Автономни фактори*

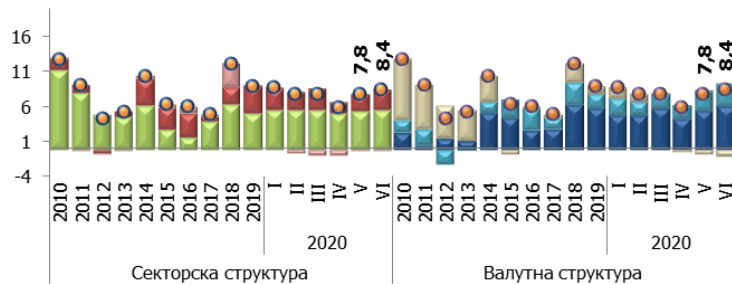
²⁰ На аукцијата на благајнички записи на Народната банка, којашто се одржа на 16 јули 2020 година, беа понудени и продадени благајнички записи во износ од 10.000 милиони денари, со каматна стапка од 1,5% и рок на достасување од 27 дена.

Вкупни депозити

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

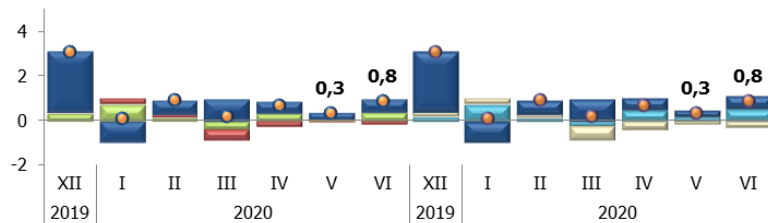

- Депозити на останати сектори*
- Депозити во странска валута
- Депозити на претпријатијата
- Депозити, месечни/годишни промени, во %
- Депозити во домашна валута
- Депозитни пари
- Депозити на домаќинствата
- Депозити, годишни промени, во %

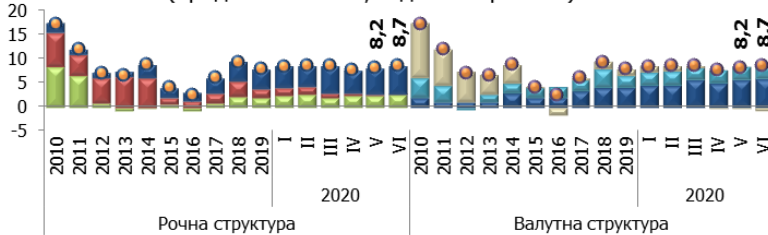
*Во депозитите на останати сектори се опфатени депозитите на останатите финансиски институции, депозитите на локалната самоуправа и депозитите на непрофитните институции кои им служат на домаќинствата кај банките, како и денарските трансферабилни депозити на останатите финансиски институции и на локалната самоуправа кај Народната банка
Извор: НБРСМ.

Депозити на домаќинства

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

- Депозитни пари
- Депозити на домаќинствата во домашна валута
- Депозити на домаќинствата во странска валута
- Долгорочни депозити на домаќинствата
- Краткорочни депозити на домаќинствата
- Депозити на домаќинствата, месечни/годишни промени, во %

Извор: НБРСМ.

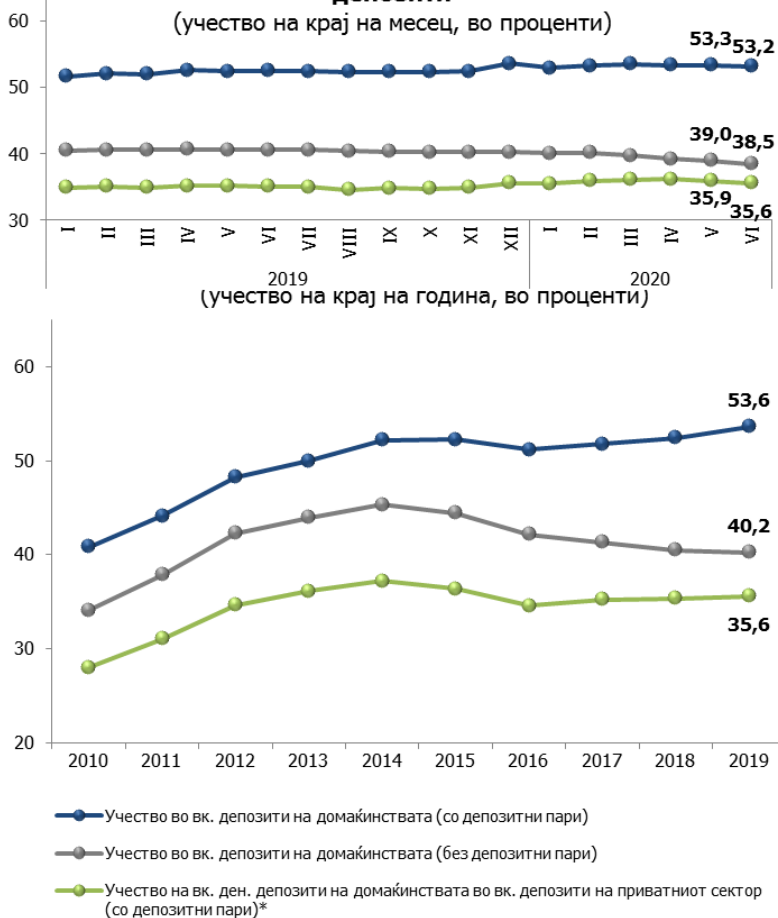
Вкупните депозити²¹ во јуни остварија месечен раст од 1,4%, што претставува умерено забрзување во однос на претходниот месец. Од секторски аспект, зголемувањето е резултат на подеднаквиот придонес на депозитите на претпријатијата и на домаќинствата, при умерен позитивен придонес и на депозитите на останатите сектори. Во овој период, државата донесе пакет економски мерки за справување со кризата од ковид-19 и исплати средства на приватниот сектор, за зголемување на ликвидноста на фирмите и поддршка на доходот на населението. Според валутната структура, најголем придонес кон месечниот раст на вкупните депозити имаат денарските депозити (во целост како резултат на депозитните пари), при позитивен придонес и на депозитите во странска валута. Вкупните депозити во вториот квартал на 2020 година остварија раст којшто е повисок во споредба со проектираниот квартален раст од априлската проекција за вториот квартал од годината.

Годишната стапка на раст на вкупните депозити во јуни изнесува 8,4% и е над проектираниот годишен раст за крајот на вториот квартал од 2020 година (од 6,3%). Од секторски и валутен аспект, растот во најголем дел произлегува од депозитите на домаќинствата, односно од депозитите во домашна валута (во целост како резултат на депозитните пари).

Депозитите на домаќинствата во јуни остварија месечен раст од 0,8%, што претставува забрзување во однос на претходниот месец. Најголем придонес во месечниот раст на депозитите на домаќинствата имаат депозитните пари, при солиден раст и на девизните депозити. Дополнителен придонес кон растот имаат и краткорочните депозити, при мал пад на долгорочните депозити. **На годишна основа, растот на депозитите на домаќинствата во јуни изнесува 8,7%.**

²¹ Податоците се однесуваат на депозитите на недржавниот сектор во банките и штедилниците, средствата на останатите финансиски институции на сметките кај НБРСМ и средствата на единиците на локалната самоуправа на сметките кај НБРСМ. Податоците соодветствуваат со методолошките измени на НБРСМ од јуни 2018 година. Повеќе информации за методолошките измени може да се најдат на следнава врска: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspj.

Денарски депозити на домаќинствата/вкупни депозити

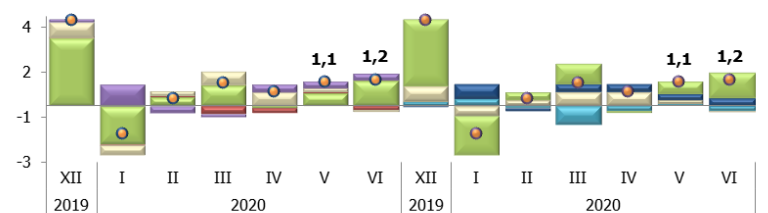

Учеството на денарските депозити (со депозитните пари) во вкупните депозити на домаќинствата и натаму е стабилно и на крајот на јуни изнесуваше 53,2% (53,3% во претходниот месец).

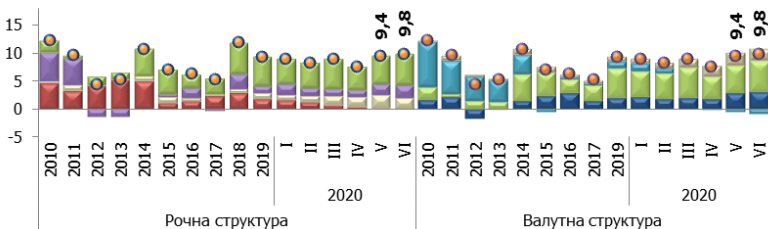
*Вкупните депозити само во банки и штедилници. Извор: НБРСМ.

Парична маса М4

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

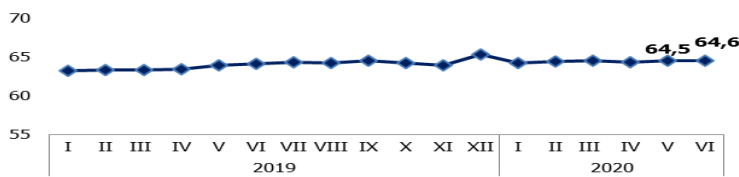
Паричната маса изразена преку најширокиот монетарен агрегат М4, во јуни оствари месечен раст од 1,2%. Зголемувањето е резултат на најликвидната компонента на паричната маса, односно на депозитните пари, при мал пад на готовите пари во оптек. Дополнителен придонес кон растот имаат и останатите компоненти, пред сè краткорочните депозити и депозитите во странска валута, при умерен пад на долгорочните депозити. На годишна основа, паричната маса во јуни е повисока за 9,8% и е над проектираниот годишен раст од 7,3% за вториот квартал од 2020 година.

■ ГПО надвор од депозитни институции ■ Депозитни пари
 ■ Вкупни краткорочни депозити ■ Вкупни денарски депозити
 ■ Вкупни девизни депозити ■ Вкупни долгорочни депозити
 ● М4, месечни/годишни промени, во %

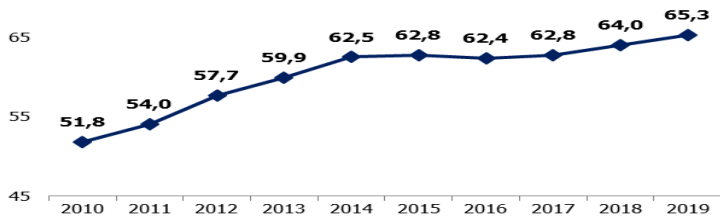
Извор: НБРСМ.

Учество на М4 денарски дел во вкупна парична маса М4

податоци на крај на месец, во %

податоци на крај на година, во %

Извор: НБРСМ.

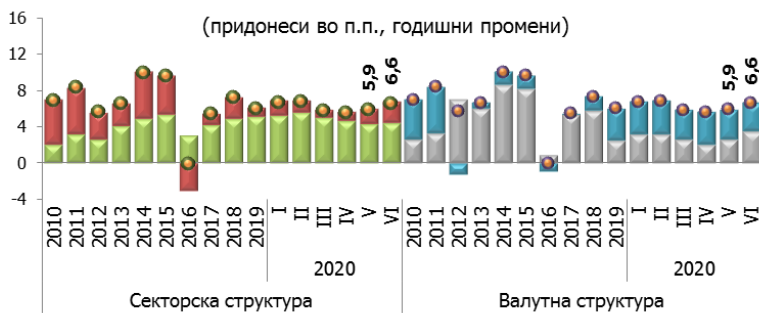
Учеството на денарскиот дел во вкупната парична маса М4 на крајот на јуни изнесува 64,6% (64,5% во претходниот месец).

Вкупни кредити

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

Секторска структура

Валутна структура

- Кредити во странска валута
- Кредити во домашна валута
- Кредити на претпријатијата
- Кредити на домаќинствата
- Кредити, месечни/годишни промени, во %
- Кредити, годишни промени, во %

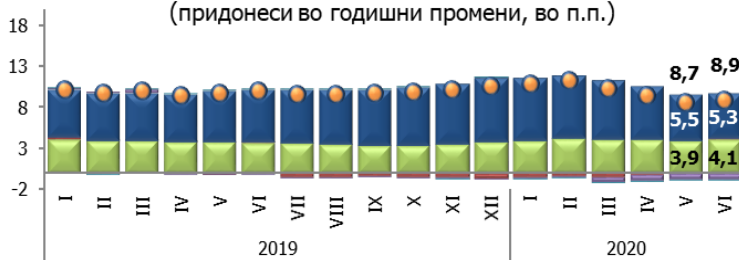
Извор: НБРСМ.

Во јуни, вкупните кредити забележаа месечен раст од 1,4%, што претставува умерено забрзување во однос на претходниот месец. Овие движења во еден дел се одраз и на мерките на Народната банка за поддршка на кредитната активност и обезбедување дополнителна ликвидност во банкарскиот систем. Од секторски аспект, кредитниот раст е резултат подеднакво на зголемувањето на кредитите на домаќинствата и на претпријатијата. Од валутен аспект, најголем придонес кон месечниот раст имаат денарските кредити, при помал позитивен придонес и на девизните кредити. Во вториот квартал на 2020 година, вкупните кредити остварија раст, којшто е над проектираното зголемување на кредитите во вториот квартал на годината, согласно априлската проекција.

Годишната стапка на раст на вкупните кредити во јуни изнесува 6,6% и е над проектираниот годишен раст од 4,3% за вториот квартал на 2020 година, согласно со априлската проекција. Од секторски аспект, растот и понатаму во поголем дел е резултат на кредитите на домаќинствата, при сè поголем позитивен придонес и од кредитите на претпријатијата. Во однос на валутната структура, речиси подеднаков придонес имаат кредитите во домашна и во странска валута (вклучително и денарските кредити со валутна клаузула).

Кредити на домаќинствата*

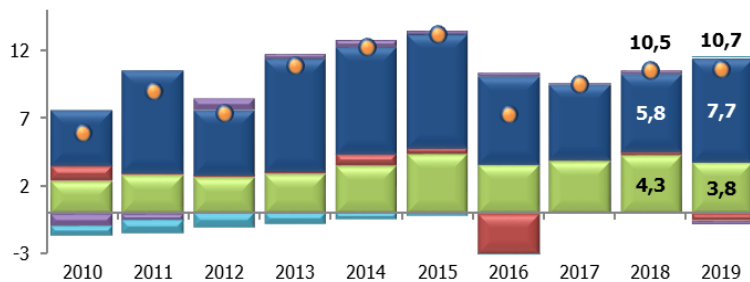
(придонеси во годишни промени, во п.п.)

- Автомобилски кредити
- Кредитни картички и негативни салда на тековни сметки
- Потрошувачки кредити
- Останати кредити
- Станбени кредити
- Кредити на домаќинствата, годишни промени, во %

Годишниот раст на кредитите на домаќинствата²² во јуни изнесува 8,9%, при што и натаму во поголем дел произлегува од потрошувачките кредити, со придонес од 5,3 п.п., при солиден позитивен придонес и на станбените кредити (од 4,1 п.п.).

(придонеси во п.п., годишни промени)

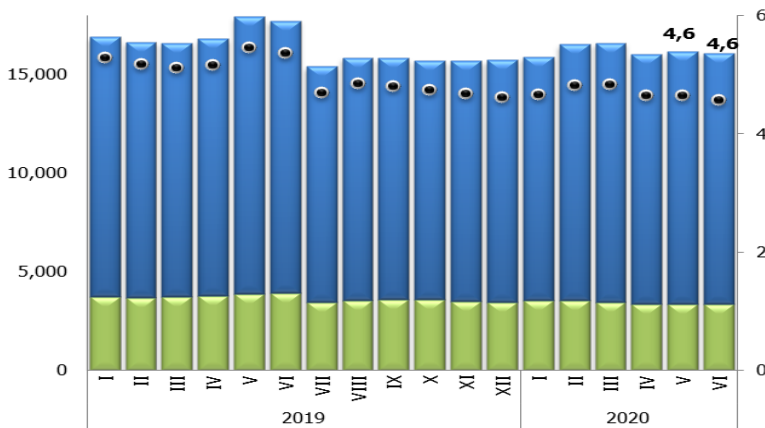

*не се вклучени кредитите на самостојните вршители на дејност со личен труд
Извор: НБРСМ.

Учеството на сомнителните и на спорните побарувања во вкупните кредити во јуни изнесуваше 4,6% и е на исто ниво како и во претходниот месец. Гледано од аспект на секторот, и натаму најголемиот дел од вкупниот износ на нефункционалните кредити произлегува од секторот „претпријатија“, додека учеството на нефункционалните кредити на секторот „домаќинства“ е значително помало.

Сомнителни и спорни побарувања

(секторска структура и учество во вкупни кредити)
месечни податоци

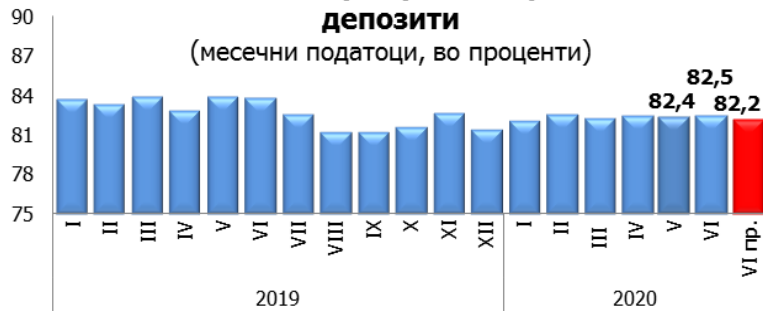
годишни податоци

- Сомнителни и спорни побарувања на претпријатијата во милиони денари, лева скала
 - Сомнителни и спорни побарувања на домаќинствата во милиони денари, лева скала
 - Учество на сомнителните и спорните побарувања во вкупните кредити во %, десна скала
- Извор: НБРСМ.

²²Без кредитите на самостојни вршители на дејност со личен труд.

Сооднос помеѓу вкупните кредити и депозити

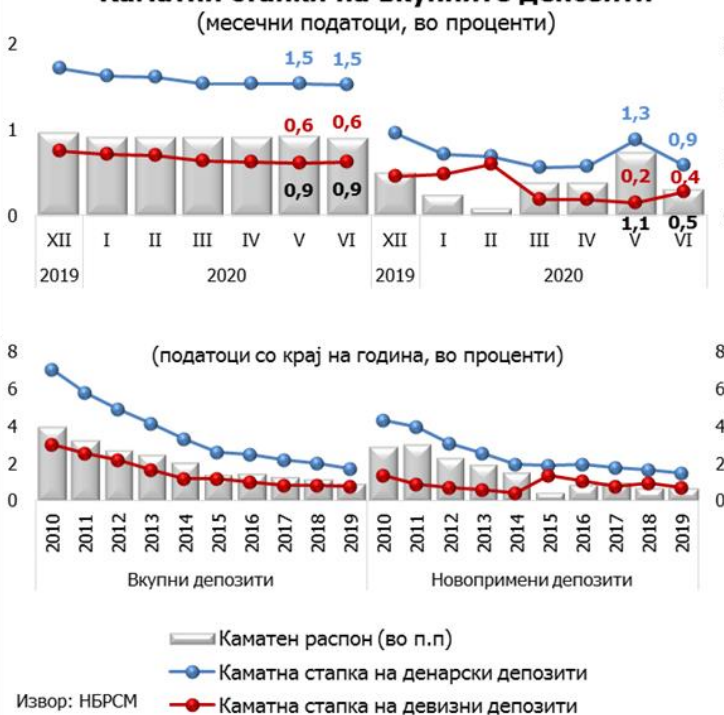

Показателот за искористеноста на депозитниот потенцијал на банките за кредитирање на приватниот сектор во јуни изнесува **82,5%**, при што тој е речиси на проектираната вредност на овој показател за крајот на вториот квартал од 2020 година (82,2%), согласно со априлската проекција.

Извор: НБРСМ.

Каматни стапки на вкупните депозити

Во јуни, каматните стапки на вкупните депозити (во денари и во странска валута)²³ не забележаа промени во однос на претходниот месец, така што распонот меѓу овие две каматни стапки и натаму изнесува 0,9 п.п. За **новопримените вкупни депозити**²⁴, каматниот распон забележа стеснување за 0,6 п.п, како резултат на намалувањето на каматната стапка на денарските депозити за 0,4 п.п., при мало зголемување на каматната стапка на девизните депозити за 0,2 п.п.

²³ Податоците за каматните стапки се согласно со методолошките измени на НБРСМ од јуни 2018 година. Повеќе информации за методолошките измени може да се најдат на следнава врска: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nsp.x.

²⁴ Во однос на каматните стапки на новопримените депозити треба да се има предвид дека за нив се карактеристични променливи движења. Променливоста на каматните стапки на новопримените депозити произлегува од фактот што тие се условени од обемот на новопримени депозити (којшто од месец во месец може да се менува) и нивната каматна стапка.

Каматни стапки на депозитите на домаќинствата

(месечни податоци, во проценти)

(податоци со крај на година, во проценти)

Каматен распон (во п.п.)
● Каматна стапка на денарски депозити
● Каматна стапка на девизни депозити

Извор: НБРСМ

Каматни стапки на вкупните кредити, по сектори

(месечни промени, во проценти)

(податоци со крај на година, во проценти)

● Каматна стапка на кредити на домаќинства
● Каматна стапка на кредити на претпријатија

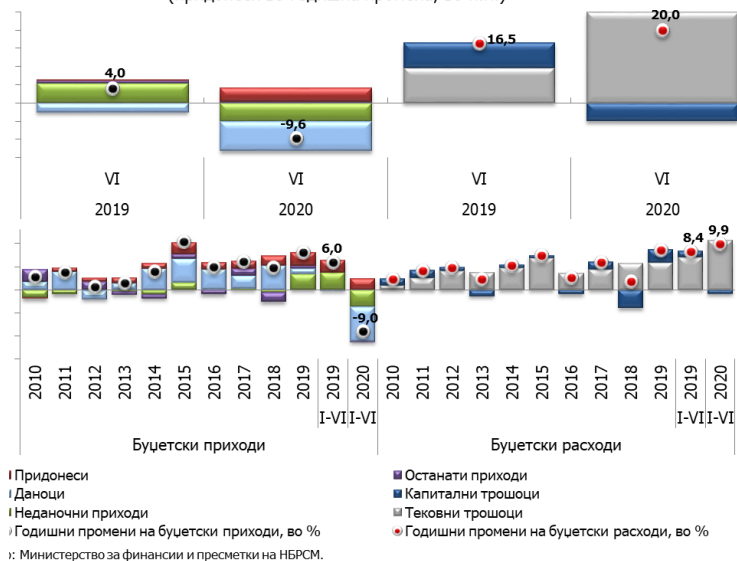
Извор: НБРСМ

Каматните стапки на вкупните депозити на домаќинствата (денарски и во странска валута) не забележаа промени во однос на претходниот месец и каматниот распон и понатаму е 0,9 п.п. За **новопримените депозити на домаќинствата**, каматниот распон забележа мало стеснување од 0,4 п.п, како резултат на намалувањето на каматната стапка на денарските депозити за 0,3 п.п. при мало зголемување на каматна стапка на девизните депозити за 0,1 п.п.

Во јуни, каматната стапка на **вкупните кредити** на претпријатијата забележа мало намалување за 0,1 п.п. (од 4,0% на 3,9%), додека каматната стапка на вкупните кредити на домаќинствата не забележа промена во однос на претходниот месец и изнесува 5,6%. За **новоодобрените кредити**²⁵ во јуни, каматните стапки на претпријатијата и на домаќинствата изнесуваат 3,7% и 4,4%, соодветно и не забележаа промена во однос на претходниот месец.

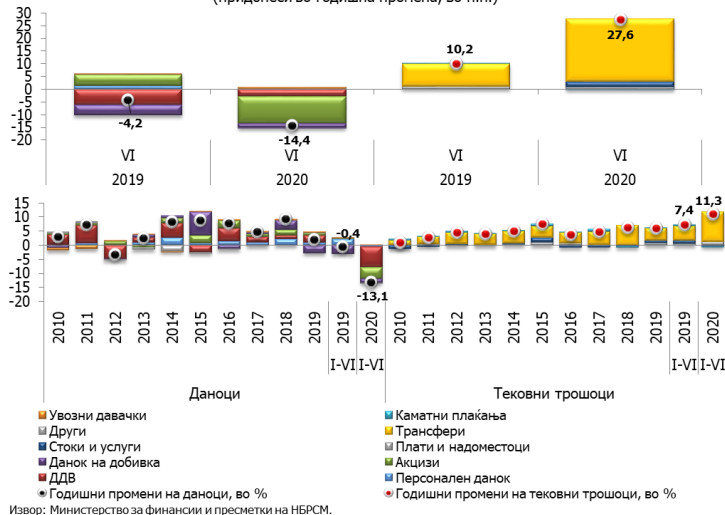
²⁵ Во однос на каматните стапки на новоодобрените кредити треба да се има предвид дека за нив се карактеристични променливи движења. Променливоста на каматните стапки на новоодобрените кредити произлегува од фактот што тие се условени од обемот на новоодобрените кредити (којшто од месец во месец може да се менува) и нивната каматна стапка.

Буџетски приходи и расходи
(придонеси во годишна промена, во п.п.)

Негативните економски ефекти од здравствената криза и во текот на јуни имаа одредено влијание врз буџетот на Република Северна Македонија (централниот буџет и буџетите на фондовите). Имено, во јуни 2020 година, вкупните буџетски приходи забележаа намалување на годишна основа, при истовремено зголемување на вкупните буџетски расходи. Намалувањето на буџетските приходи во јуни е значително ублажено, за разлика од повисокото намалување во претходните два месеца. Притоа, треба да се истакне дека подброто остварување на буџетските приходи во јуни се должи на заживувањето на економијата и соодветствува со подобрите економски остварувања во јуни. Намалувањето на приходите од 9,6% произлегува од пониските даноци и неданочните приходи (негативни придонеси од 8,0 п.п. и 5,2 п.п., соодветно), при зголемување кај придонесите²⁶ и останатите приходи²⁷ (придонеси од 3,8 п.п. и 0,3 п.п.). Даночните приходи во јуни беа пониски за 14,4% на годишна основа, како резултат на пониските приливи кај повеќето ставки²⁸, со исклучок на увозните давачки и персоналниот данок на доход²⁹. Буџетските расходи беа повисоки за 20% на годишна основа, што во целост произлегува од повисоките тековни трошоци (придонес од 24,9 п.п.), при намалени капитални трошоци (негативен придонес од 5,0 п.п.). Тековните трошоци во јуни се зголемени за 27,6% на годишно ниво, најмногу заради растот на трансферите³⁰.

Даноци и тековни трошоци
(придонеси во годишна промена, во п.п.)

Во периодот јануари – јуни 2020 година, вкупните буџетски приходи се пониски за 9,0% во споредба со истиот период од претходната година. Намалувањето во првата половина од годината во најголем дел е резултат на

²⁶ Растот на приходите од придонесите се поврзува со зголемените стапки за задолжително пензиско и инвалидско осигурување (од 18,4% во 2019 година на 18,8% во 2020 година) и за задолжително здравствено осигурување (од 7,4% во 2019 година на 7,5% во 2020 година). Покрај тоа, зголемувањето на придонесите се поврзува и со зголемената основа како резултат на зголемената минимална нето-плата на 14.500 денари во декември 2019 година, покачувањето на платите во јавниот сектор, како и ефектот од мерката за субвенционирање на придонесите поради зголемување на плата.

²⁷ Останатите приходи вклучуваат капитални приходи, странски донации и приходи од наплатени заеми.

²⁸ Намалување бележат акцизите, ДДВ и данокот на добивка. Акцизите забележаа годишен пад од 35,7% додека падот кај нето-приходите од ДДВ забави и се сведе на -7,5%. Повратот на ДДВ во јуни 2020 година е повисок за 7,4% во споредба со јуни 2019 година, со цел да се поддржи ликвидноста на фирмите. Ублажувањето на падот на приходите од ДДВ, меѓу другото, се должи и на спроведените мерки за поддршка на личната потрошувачка. Кај данокот на добивка, намалувањето може да се поврзе со мерката за ослободување од плаќање на износот на аконтациите на данокот на добивка за време на април, мај и јуни.

²⁹ Позитивниот придонес се поврзува со зголемената минимална нето-плата на 14.500 денари во декември 2019 година, покачувањето на платите во јавниот сектор, како и ефектот од мерката за субвенционирање на придонесите поради зголемување на плата.

³⁰ Растот на трансферите најмногу се поврзува со исплатата на субвенциите во земјоделството, субвенциите на платите на фирмите погодени од кризата со корона-вирусот, трошоците за пензиите и трошоците за здравствена заштита.

пониските остварувања кај даноците и неданочните приходи (придонес од 7,4 п.п. и 3,7 п.п., соодветно), додека придонесите забележаа зголемување (2,4 п.п.). Од друга страна, вкупните буџетски расходи се повисоки за 9,9%, што во целост се должи на повисоките тековни трошоци (главно поради зголемените трансфери), додека капиталните трошоци имаат мал негативен придонес.

Реализација на Буџетот, по категории

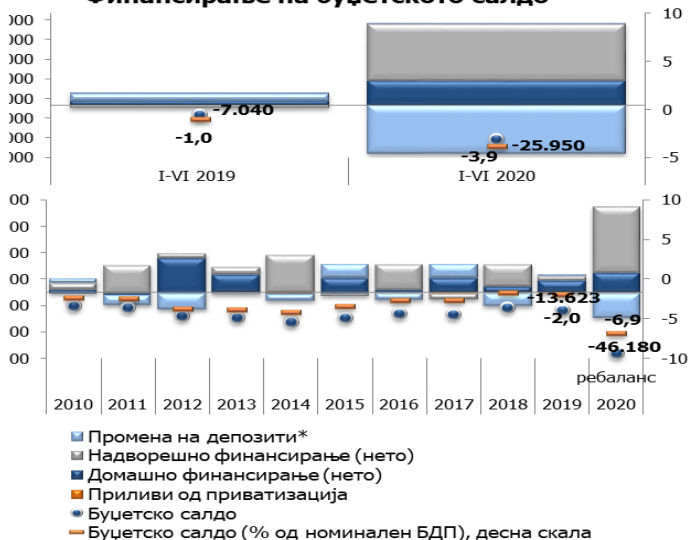
(централен Буџет и фондови), во проценти од годишен план*

Во споредба со ребалансот³¹ на Буџетот за 2020 година, во периодот јануари – јуни 2020 година се остварени 44,4% од планираните буџетски приходи (45,7% во 2019 година), додека остварувањето кај буџетските расходи изнесува 46,7% (45,2% во 2019 година). Остварениот буџетски дефицит во износ од 25.950 милиони денари претставува 56,2% од ребалансот за 2020 година (остварување од 39,8% во истиот период од 2019 година).

*за 2019 и 2020 година, пресметките се направени во однос на ребалансите на Буџетот за 2019 и 2020 година, респективно.
Извор: Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

Финансирање на буџетското салдо

озитивна промена: намалување депозити кај НБРСМ; негативна промена: зголемување депозити кај НБРСМ.
Извор: Министерство за финансии

Остварениот буџетски дефицит во периодот јануари – јуни 2020 година од 25.950 милиони денари (или 3,9% од номиналниот БДП³²) во најголем дел е финансиран од странско³³ и домашно задолжување на државата³⁴, при што голем дел од приливите се задржани како депозити на државата кај Народната банка.

³¹ Владата на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 15 мај 2020 година, донесе уредба со законска сила за изменување и дополнување на Буџетот на Република Северна Македонија за 2020 година за време на вонредна состојба („Службен весник на РСМ“, бр. 126 од 15.5.2020 година).

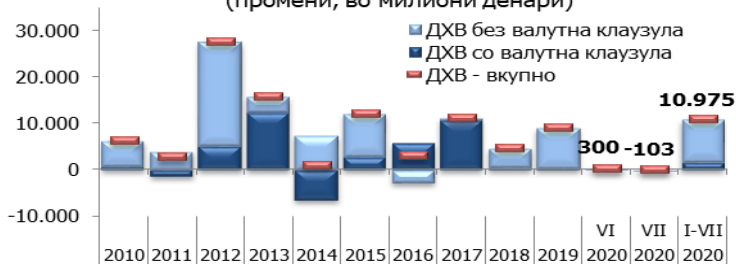
³² Во рамките на анализата, за номиналниот БДП за 2020 година, се користени априлските проекции на Народната банка.

³³ На почетокот на април, Меѓународниот монетарен фонд одобри финансиска поддршка за нашата земја, преку инструментот за брзо финансирање, во износ од околу 176 милиони евра. Исто така, во јуни беше остварен прилив на средства од новоиздадената еврообврзница.

³⁴ Покрај издавањето на државни хартии од вредност, извршено е и домашно задолжување на државата кај домашните комерцијални банки за околу 135 милиони евра, односно 8.172,5 милиони денари, наменето за отплата на заем чиј рок достаса на 29 јануари 2020 година. Станува збор за отплата на втора рата во износ од 158 милиони евра од заем ПБГ склучен во 2013 година.

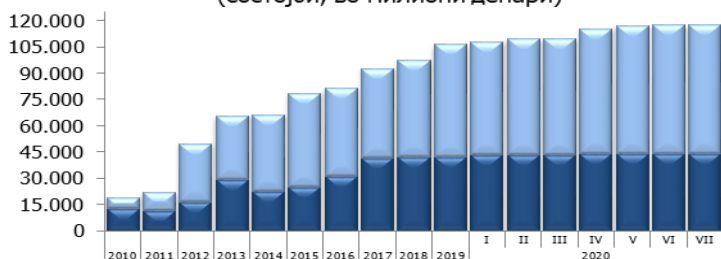
Државни хартии од вредност

(промени, во милиони денари)

Во јули 2020 година, состојбата на издадените државни хартии од вредност³⁵ на примарниот пазар се намали на месечна основа за 103 милиони денари и на крајот на месецот достигна 117.328 милиони денари. Месечниот пад во целост произлегува од намалувањето на државните хартии од вредност без валутна клаузула. Во споредба со крајот на 2019 година, состојбата на државните хартии од вредност на крајот на јули е повисока за 10.975 милиони денари.

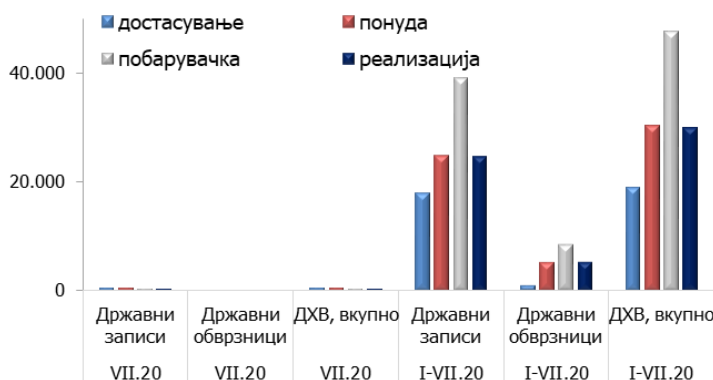
(состојби, во милиони денари)

Извор: Министерство за финансии.

Аукции на државни хартии од вредност

во милиони денари

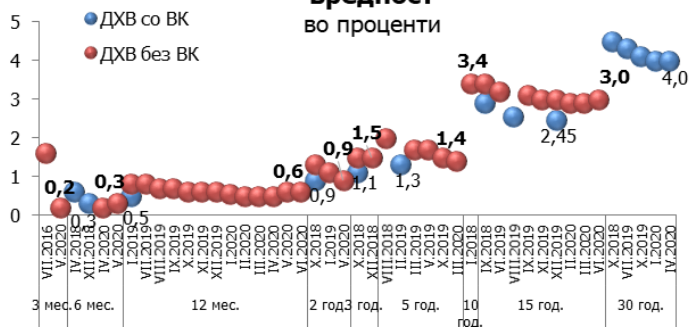

Извор: Министерство за финансии.

Во јули 2020 година, немаше нови емисии на државни хартии од вредност³⁶.

Каматни стапки на државни хартии од вредност

во проценти

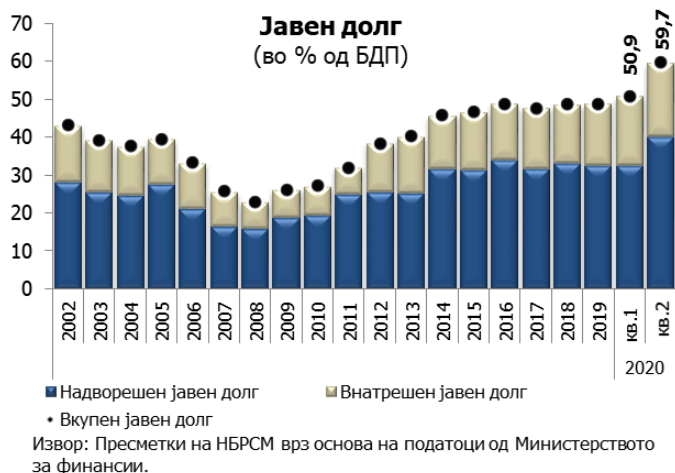

Извор: Министерство за финансии.

Во јули, Министерството за финансии не издаде државни хартии од вредност и нема промена на каматните стапки.

³⁵ За 2020 година, според ребалансот на Буџетот, планирано е нето домашно задолжување (континуирани државни хартии од вредност) на државата во износ од 15.375 милиони денари односно раст на состојбата на државни хартии од вредност до ниво од 121.729 милиони денари.

³⁶ Последната аукција на државни хартии од вредност со рочност од 12 месеци беше одржана на 30 јуни, при што приливот од аукцијата во износ од 517 милиони денари е остварен во јули. Воедно, во јули достаса износ на претходно издадени државни хартии од вредност во износ од 620 милиони денари, што придонесе кон намалување на вкупните ДХВ во јули.

На крајот на вториот квартал од 2020 година, јавниот долг³⁷ изнесува **59,7% од БДП³⁸**, што е повисоко ниво за 8,8 п.п. во споредба со крајот на претходниот квартал. Ваквата промена произлегува од надворешниот јавен долг, којшто е зголемен за 7,8 п.п. и на крајот на кварталот изнесува 40,3% од БДП, при помал раст кај внатрешниот јавен долг, којшто изнесува 19,5% од БДП. Вкупниот државен долг во вториот квартал од годината е зголемен во однос на крајот на претходниот квартал за 9,0 п.п. и изнесува 50,9% од БДП, додека долгот на јавните претпријатија (гарантиран и негарантиран)³⁹ на крајот на кварталот изнесува 8,8% од БДП.

³⁷ Јавниот долг е дефиниран со Законот за јавен долг („Службен весник на РМ“ бр. 62/2005, 88/2008, 35/2011, 139/2014 и 98/2019) според кој претставува збир на државниот долг и долгот на јавните претпријатија основани од државата или од општините, општините во Градот Скопје и Градот Скопје, како и трговските друштва коишто се во целосна или во претежна сопственост на државата или на општините, општините во Градот Скопје и Градот Скопје.

³⁸ Во рамките на анализата, за номиналниот БДП за 2020 година, се користени априлските проекции на Народната банка.

³⁹ Согласно со измените во Законот за јавен долг од мај 2019 година негарантираниот долг на јавните претпријатија и акционерските друштва основани од државата или од општините, општините во Градот Скопје и Градот Скопје, се пресметува во јавниот долг („Службен весник на РМ“ бр. 62/2005, 88/2008, 35/2011, 139/2014 и 98/2019).

Прилог 1: Индикативни категории за личната потрошувачка и бруто-инвестициите

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ЛИЧНАТА ПОТРОШУВАЧКА

	2018				2019				2020				
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	апр.	мај	јун.
	<i>реални годишни промени во %</i>												
Промет во трговија на мало*	5,8	8,9	9,4	10,5	7,6	8,8	12,0	13,8	1,0	-18,6	-21,8	-20,5	-13,6
Бруто приходи од ДДВ*	3,9	6,5	7,5	6,9	3,5	1,4	7,5	6,6	1,8	-20,0	-23,7	-30,7	-3,4
Увоз на стоки за широка потрошувачка*	8,0	2,5	3,0	10,9	2,8	5,9	9,7	4,8	6,9	-12,5	-21,3	-17,6	4,1
Домашно производство на потрошни добра	6,1	-1,0	-0,1	5,6	0,5	-1,0	2,4	-2,0	-0,5	-22,4	-30,5	-25,2	-11,7
Кредити на население*	7,7	8,2	8,5	9,3	8,2	9,6	9,3	10,1	9,7	6,3	9,4	8,4	6,3
Просечна нето-плата*	3,4	4,7	3,9	5,4	2,2	2,4	3,5	4,2	10,0	-	4,3	4,7	-
Приватни нето-трансфери*	5,6	9,1	4,3	2,0	-2,2	-4,7	5,7	2,1	-2,9	-	-	-	-
Пензии*	2,1	3,4	2,6	4,4	4,1	2,2	3,9	2,1	5,7	6,2	5,7	7,9	5,1

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ИНВЕСТИЦИИТЕ

	2018				2019				2020				
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	апр.	мај	јун.
	<i>реални годишни промени во %, освен за СДИ промените на реалните износи се во милиони денари</i>												
Увоз на средства за работа*	19,1	20,2	10,5	11,2	2,0	4,8	12,5	6,8	0,9	-34,6	-53,2	-41,6	-7,3
Извршени градежни работи**	-39,6	0,9	-10,0	14,6	15,1	-3,3	3,0	5,3	6,3	-	-13,0	2,5	-
Домашно производство на капитални производи	19,3	24,2	16,0	5,7	12,3	-2,9	10,7	7,1	-5,7	-46,0	-70,8	-47,1	-22,5
Државни капитални инвестиции*	-65,0	-39,5	-10,7	-34,1	-11,1	62,7	26,3	66,5	23,7	-34,4	15,9	-51,5	-51,8
Директни инвестиции***	8470,6	5711,2	3716,7	8238,3	-12128,9	-3653,4	4093,0	-7892,4	5671,8	-	-	-	-
Долгорочни кредити на претпријатија*	2,0	4,7	6,6	5,9	4,9	4,8	2,6	6,4	4,1	8,2	5,8	8,2	8,2

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

**реалните стапки на раст се добиени со користење на стапката на раст на дефлаторот на трошоците во градежништвото за нови објекти за домување.

***реалните износи се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните износи со нивото на индексот на потрошувачките цени (базна година: 2018=100).

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.